

શ્રી નવીન
 વીરબાળા નં બુરબાવાળી બસા

૧૫૨૬૭

મૃત્યુ ક્ષત આલે આના.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૧૨૬૭ વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ લીરખાખા અને લુરખાખા
ખલા

વિષય ૬૧૩

શ્રી નવિન

વીર બાળા

અને

બુરખાવાળી બાલા

ગીર, શૃંગાર, કરુણ અને ભેદ ભરમોથી ભરપુર
સંપૂર્ણ સુખોચક નસમય પ્રસ્થિત વારતા

લેખક

શાન્તિલાલ લલિતભાઈ ત્રિવેદી.

મિરાલુવાળા.

પ્રકાશક

કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળા

કાળુપુર રોડ-અમદાવાદ.

મુલ્ય ફક્ત આઠ આના

સન ૧૯૩૦

પ્રથમ આવૃત્તિ

પ્રત. ૨૫૦૦

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
ગુજરાતી કૉપીરાઈટ-સંગ્રહ
૧૫૨૬૭

સને ૧૮૬૭ ના ૨૫ મા આક્ટ પ્રમાણે રજીસ્ટર કરાવી સર્વે હકક
પ્રકાશક કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળાએ પોતાના સ્વાધીન
રાખ્યા છે માટે કોઈએ છાપવું અગર છપાવવું નહીં.

અમદાવાદ કાલુપુર કપાસીઆ બજારમાં આવેલા રાયલ પ્રી પ્રેસમાં
રાયચંદ હીરાચંદે છાપી

પ્રસ્તાવના

પ્રેમ એ એક દૈવી ચીજ છે, રત્ન અને પ્રેમલગ્નોથી જોડાએલાં સાચાં હૃદયનાં શુદ્ધ પ્રેમાળ દંપતિઓ સંસારને સ્વર્ગસમ બનાવી પોતાનું જીવન અત્રતમય બનાવે છે,

સતી સન્નારીઓ પતિને પ્રભુ તુલ્ય સમજી પતિની તનમનથી સેવા કરી અનેક સંકટો અને મુશીબતો પડવા છતાં પણ પતિ ભક્તિમાં અડગ રહી પોતાનું સતીત્વ તથા શિયળનું રક્ષણ કરે છે. સાચો મિત્ર પોતાની દરજ્જા કેવી રીતે અદા કરે છે,

દુષ્ટ વ્યભિચારી મનુષ્યો રૂપમાં મોહાંધ બની પોતાની ક્ષણિક વિષય વૃત્તિ સંતોષવાની ખાતર કેવાં હૃદય ભેદક પાપકર્મો કરે છે. એક વ્યભિચારી કામી કુલટા વિષયમાં અંધ બની દુષ્ટ સેનાપતિના પ્યારમાં પડી ભેદી છુરખામાં છુપાઈ, છુપા વેશે આખા રાજકુટુંબની પાયમાલી કરવા તત્પર બને છે.

લક્ષ્મીની તુચ્છ લાલચ માટે, અને રાજસત્તા મેળવવાની ખાતર એક નર પિશાચ સેનાપતિ ભેદી ભોંયરામાં કેવાં છુપાં ભયંકર કાવત્રાં રચે છે, પરંતુ છેવટે પાપીઓને પાપકર્મોના બદલો મળી આખરે સત્યનો જય થાય છે છેવટમાં વાંચક બધું મારું આ નાનકડું પુસ્તક વાંચી હંસવૃત્તિ રાખી જીલ્લયુક્તની દરમુજર કરશે. એજ વિનંતી.

ગોમતીપુર
હોળીચક્રો
અમદાવાદ.

લેખક.
શા. લ. ત્રિવેદી.
ખેરાલુવાળા

પુસ્તકો વેચનાર બુકસેલરો તથા ચોપડીઓ વેચનાર ફેરીઆઓને ખુશ ખબર.

હાલમાં અમારા તરફથી સસ્તા અને સારા સુશોભીત પુસ્તકો-વાળા રંગીન શાહીથી ભપકાબંધ પુસ્તકો છપાઈ બહાર પડ્યા છે. ને બીજા નવા નવા છપાઈ બહાર પડે છે માટે એકવાર હ-મારી મુલાકાત લેવાથી ખાત્રી થશે ને આપનું નામ નોંધાવશે તો નવા છપાતા પુસ્તકો આપને જણાવતા રહીશું.

❀ ગામેગામ એજન્ટો જોઈએ છે. ❀

તમે બીજો વહેપાર કરતા હો તેની સાથે વીસ પચીસ રૂપી આના હમારા છપાવેલા સારા સસ્તા સુશોભીત પુસ્તકો રાખશો તો ટુંકી મુદ્દામાં ઘણો સારો લાભ મેળવી શકશો. અમારું ઠેકાણું—કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળા—કાલુપુર રોડ અમદાવાદ.

સર્વ પ્રકારના રસાલંકારોથી છલાછલ એક રસિક નવલકથા

રસિક મેના.

આ નવલકથામાં કેટલાક માણસો વ્યાજના લોભથી તેમજ માણસની પરીક્ષા કર્યા સિવાય ગુણકાના પ્યારમાં પડી ખુવાર થઈ જઈ શરીરની તેમજ પૈસાની ખુવારી કરે છે, છતાં ખબર પડતી નથી અને વ્યાજના લોભમાં ભરાઈ જઈ તેની કપટ જાળમાં ફસાઈ પડે છે અને આખરે મરણની અણીપર આવી જાય છે, અને છોકરાઓને ભણાવવા તથા કેળવણી આપવાથી તથા પર-દેશ વેડવાથી શા શા ફાયદા થાય છે. તથા સ્ત્રી પતિનો ધર્મ કેવો છે વિગેરે વિષયોથી ભરપુર આ પુસ્તક છે, માટે તાકીદે મંગાવો કીમત ફક્ત આઠ આના છે. ટપાલ ખર્ચ જુદું.

મળવાનું ઠેકાણું—કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળા.

કાલુપુર રોડ—અમદાવાદ.

વીરબાળા

અને

બુરબાવાળી બસા

પ્રકરણ ૧ લું

પ્રેમી દંપતિ.

પ્રિતી તે પ્રેમના લગ્નો જીવન રસમય બનાવે છે
જગતમાં પ્રેમી દંપતિઓ સુખી સંસાર બનાવે છે
(શાન્તિ)

સાંચકાળના છ વાગી ગયા હતા, ભારકર ભગવાન અસ્તાચળ તરફ ઉતરવાની તૈયારીમાં હતા. ગ્રીષ્મ ઋતુ હોવાથી તાપ આખો દિવસ પડતો અને સર્વે કાષ્ટ પ્રસ્વેદથી એએ એએ થઈ જતા. કુંદનપુર નગરની ઉત્તર દિશાએ વિશાળ નદી ખળખળ વહન કરી રહી હતી, અને નદી કિનારે આવેલો કુંદનપુરના મહારાજા શરસિહનો આરસનો ઉંચો ભવ્ય રાજમહેલ નગરની શોભામાં વધારો કરી રહ્યો હતો.

રાજમહેલની આગળ નદી કિનારે એક મોટો શુશોભિત બગીચો ખાંધવામાં આવ્યો હતો. અને તે બગીચામાં અનેક પ્રકારનાં ફૂલ ઝાડ વાવેલાં હતાં. બાગની વચમાં એક આરસનો મોટો ફવારો હતો, અને તેની નીચે આબુઆબુ એક હોજ હતો ફવારામાંથી છત્રીના આકારે પાણી ઉડ્યા કરતું, અને હોજમાં પડતું. હોજમાં રંગ ભેરંગી માછલી જે

પરસ્પર ગમ્મત કરી રહી હતી. કૂવારાની આભુખાભુ ખેઠકા ગોઠવવામાં આવી હતી અને ત્યાં આગળ રાજકુટુંબ હવા ખાવા બેસતું.

આ સમયે કૂવારાની સામેની ખેઠક પર એક રાજવંશી તેજસ્વી યુવક અને એક સ્વરૂપવાન યુવતી પાસે પાસે બેસી કંઈક વાર્તાલાપ કરી રહ્યાં હતાં. યુવકની ઉંમર લગભગ વીસ બારીસ વરસની હતી કાંતિ ગૌર, અને મોહક, હતી. આંખો વિચારશીલ અને હિંડી, હતી, મુખ તેજસ્વી, અને કપાળ ભવ્ય હતું. તેનો ચહેરો પ્રભાવશાળી અને ભલ ભલા વીરનરોને પણ આંજી દે તેવો હતો. અત્યારે તેણે શરીર પર રાજવંશી પોશાક ધારણ કર્યો હતો. શરીર પર સોનેરી કાનખાખનો ઝામો, અને લીલા રંગનો કસબથી ભરેલો સુરવાળ પહેર્યો હતો. કમરે બાંધેલા પટ્ટામાં હીરા અને રત્ન જડિત સોનેરી મુઠવાળી શમશેર લટકી રહી હતી. માથાના લાંબા વાંકડીયા બાલ તેની પીઠ પર છુટા લટકી રહ્યા હતા. અને તેમાંથી ઉડતી હિંચી જતના અત્તરની મધુરી ખુશબો ચોપાસ ફેલાઈ રહી હતી. તેના પાસે બેઠેલી યુવતીની ઉંમર લગભગ સોળ સત્તર વરસની હતી. તે ઘણીજ સ્વરૂપવાન હતી. તેના શરીરનો બાંધો નાજુક હતો. તેની ખૂબસુરતી, વાંકડીયા વાળનો ગુચ્છો ચંદ્ર જેવું મનમોહક તેજસ્વી મુખ, ગુલાબી ગાલની લાલી. અને અમ્રતથી ભરેલાં પરવાળાં જેવા નાજુક રક્ત અધર, એ સર્વે એટલા બધાં આકર્ષક હતાં કે મહાન તપસ્વી ઋષિ મુનિયો પણ આ સુંદરીનું અથાક સૌંદર્ય જોઈ ક્ષણભર ચલાયમાન થઈ જાય તેમ હતું. અત્યારે તેણે શરીર પર સોનેરી છુટાવાળી આસમાની રંગની સાડી પરિધાન કરી હતી, અને તે સાડીમાંથી તેના દેખાતા પ્રત્યેક અંગોમાંથી સૌંદર્યના કુવારા છુટી રહ્યા હતા. આ દંપતિ તે કુદનપુરના મહારાજ શરસિંહનો પાટવી કુમાર ચંદ્રસિંહ અને તેની વીરપત્નિ શારદા હતાં.

શારદાએ સ્વામિ તરફ એક અમી ભરી મીઠી નજર નાંખી મંદહાર્ય કરતાં કહ્યું. પ્રાણેશ્વર આપણો એકખીજનો. આવા સાચા હૃદયનો શુદ્ધ પ્રેમ પરમાત્મા સદાને માટે નિભાવી રાખે તેવીજ પ્રભુ પાસે હું રાતદિન પ્રાર્થના કરું છું.

શારદા, મારી વહાલી શારદા, તું જાણે છે કે પ્રેમ શબ્દ એ એક દૈવી ચીજ છે. સત્ય અને સાચા હૃદયનો શુદ્ધ દૈવી પ્રેમ તો દુઃખના કુંગરો પાછળ છુપાયો છે, કસોટીના કાળ પાછળ ભરાયો છે, સાચા પ્રેમીઓના માર્ગમાં કંટક અને ડગલે ડગલે દુઃખના કુંગર ઉભા છે. અને તે વિકટ માર્ગથી પાર ઉતરી દુઃખના કુંગર ઓળંગી ખરી કસોટી થયા બાદ શુદ્ધ પ્રેમીઓના પ્રેમની કિંમત અંકાય છે.

મારા વહાલા સૌભાગ્યચંદ્ર, આપનું કહેવું યથાર્થ સત્ય છે. પરંતુ ખરા હૃદયનો શુદ્ધ દિવ્ય પ્રેમ તો હજારો અને લાખો દુઃખના કુંગરો પડવા છતાં પણ લેશ પણ ચલાયમાન થતો નથી. અમે તેવાં સંકટો અને મુશીબતો પડવા છતાં પણ હૃદયનાં શુદ્ધ પ્રેમીઓ સહેજ પણ ડગતાં નથી, ઉલટું જેમ જેમ વધારે દુઃખ પડે છે તેમ તેમ પ્રેમનું અંધન વધારે મજબુત બને છે. પ્રેમની ખરી કસોટી થયા પછી, પ્રેમની પરીક્ષા લેવાયા પછી, પાર ઉતરનાર પ્રેમીઓ જે ખરાં દિવ્ય પ્રેમી મનાય છે. જેવી રીતે સીતા, દ્રૌપદી, દમયંતી. અનસુયા, અને સુકન્યા, સાવિત્રી જેવી જગત પાવન સતીદેવીઓ પતિના શુદ્ધ પ્રેમમાં તક્ષીન બની, લાખો દુઃખ પડવાં છતાં પણ પોતાના સત્યથી લેશમાન પણ ડગી ન હતી. તેવી જ રીતે આ આપની રંક દાસી આપની પ્રેમ ભક્તિમાં લીન બની, આપની ચિત્તચોર મૂર્તિને હૃદય મંદિરમાં પધરાવી નિરંતર આપનું ધ્યાન, આરાધન, અને ભજન કરી રહી છે જુઓ ? મારા વહાલાચંદ્ર જરા જુઓ ? આ શારદાનું

હૃદય ચીરી જરા જુઓ તો તેમાં આપનીજ પ્રેમ પ્રતિમા ધિરાણ છે. વહાલા વધારે શું કહું,

હૈયું હનુમાનનું ચીયું નિહાળી રામની મૂર્તિ
હૃદય માફ ચીરી જુઓ ધિરાણ આપની મૂર્તિ

સ્વામિનાથ આ શારદાના હૃદયમાં શુદ્ધ સાચો પ્રેમ છે. માફ તનમન, ધન, અને સર્વસ્વ આપજ છો. આપના સુખેસુખી અને દુખેદુખી રહેવું તેમાંજ હું મારો ખરો ધર્મ સમજું છું.

ધન્ય છે! મારી હૃદયેશ્વરી! જ્યારે તારા જેવી શુદ્ધ પ્રેમાળ હૃદયની સર્તીયો આ દેશમાં ઘેર ઘેર પેદા થશે ત્યારેજ ભારતનો ભાગ્યોદય થશે. એમ કહી ચંદ્રે શારદાના મીઠા અન્નત ભર્યા અધરોષ્ટ પર એક ચુંબન કર્યું. અને બન્ને પ્રેમાળ દંપતિ હાસ્યવિનોદ કરતાં આનંદમાં ગરકાવ થઈ ગયાં.

વાતોમાં વખત જણાયો નહિ. આજે શુકલ પ્રક્ષની પૂર્ણિમા હોવાથી આકાશમાં સુધાકર પોતાની સોજે કળાથી પ્રકટ થઈ આ બન્ને પ્રેમાળ દંપતિ પર અન્નતના કિરણો વરસાવવા લાગ્યો. આખા ઉદ્યાન પર ચંદ્રનો પ્રકાશ પડ્યો અને બગીચામાં રૂપેરી ચાંદની પથરાઈ ગઈ. અને આ પ્રેમી યુગલ પ્રેમાલાપમાં લીન બની ગયું

પ્રકરણ ૨ જી.

પરિચય.

પતિત પાવની સરિતા સાબરના કિનારે કુંદનપુર નામનું ધણુંજ ભવ્ય નગર આવેલું હતું. નગરની આજુબાજુ ફરતો શુશોભિત આરસનો ઉંચો કોટ હતો. અને તેને સુવર્ણના વરખથી પૂરેલાં અનેક રંગબેરંગી શોભા આપનારાં કાંગરાં હતાં તે કાંગરા પર પ્રભાતમાં સચિતાનારાં

યજ્ઞમાં સૌનરી કિરણો પડતાં આખો ફાટ ઝગઝગી ઉઠતો ફાટને ધમકાઇ સરિતા સાગરનું નિર્મળ જળ ખળખળ વહન કરી રહ્યું હતું. આખા નગરમાં આગઝગીયા અને ખીખી હજારો જોવા લાયક રમણીય સ્થળો આવેલાં હતાં.

આ નગરમાં ગૌડાહાણનું રક્ષણ કરનાર, શુદ્ધ ક્ષત્રિય ધર્મનું પાલન કરનાર સૂર્યવંશના મહારાજ શૂરસિંહનું રાજ્ય હતું તેઓ ધણાજ ધાર્મિક, નિતામાન, અને પ્રજાના પાલક હતા તેમની રૈયત સર્વે પ્રકારે સુખી હતી. અને રૈયત પણ આ રાજ્યને રામરાજ્ય સમાન ગણતી. સદા વફાદારીથી વર્તતી.

મહારાજ શૂરસિંહને બે રાણીઓ હતી. તેમાં પટરાણીનું નામ લક્ષ્મીદેવી અને ખીજી રાણીનું નામ ચંદ્રભાગા હતું પટરાણી લક્ષ્મીદેવી એક શુદ્ધ ક્ષત્રિય વંશના વીરક્ષત્રિયાણી હતાં. લક્ષ્મીદેવી તે સાક્ષાત લક્ષ્મીનોજ અવતાર હતાં. તેઓ ધણાજ ધર્મિક પતિવ્રતા, અને સદાચારી હતા તેમને એક પુત્ર હતો. તે પુત્રનું નામ ચંદ્રસિંહ હતું ચંદ્રસિંહ પણ પોતાના પિતાના જેવો શુરવીર, તેજસ્વી, અને ક્ષત્રિય કુળને દીપાવે તેવો વીર નર હતો.

રાજ્યની ખીજી રાણી ચંદ્રભાગા ધણાજ હલકા સ્વભાવની, નીચ પ્રકૃતિની. ઇર્ષાળુ, અને અભિમાની હતી. તેનો સ્વભાવ ધણાજ તોછડાઇ ભરેલો હોવાથી મહારાજએ તેનો ત્યાગ કર્યો હતો અને તેને કંઈ પણ સંતાન ન હતું.

કુંદનપુરના ભાવી રાજ્ય વિદ્યાતા ચંદ્રસિંહની ઉંમર વીસ બાવીસ વરસની હતી. તે ધણાજ જીદ્દિશાળી, સ્વરૂપવાન, અને યુદ્ધ-કળામાં નિપુણ હતો. કુંદનપુરના સેનાપતિ કાળસિંહનો પુત્ર રામસિંહ અને રાજકુમાર ચંદ્રસિંહ બન્ને સમાન વયના, બહિશાળી શુરવીર

મિત્રો હતા બન્ને મિત્રો ઘોડા ખેલાવવામાં, પટ્ટાખાજમાં, શિકારની રમત રમવામાં, અને અનેક પ્રકારની યુદ્ધકળામાં, અત્યંત ક્ષણ હતા. આ મિત્રોની એટલી બધી તો ગાઢ મિત્રાચારી હતી કે તેઓ એક ખીજનથી ક્ષણવાર પણ વિખુટા ન પડતાં રાત દિવસ સાથેજ રહેતા. રામસિંહનો પિતા, સેનાપતિ કાળસિંહ મહારાજનો અત્યંત માનીતો હતો. આ કાળસિંહનો વધુ પરિચય વાંચકોને આગળ ઉપર થશે.

રાજકુમાર ચંદ્રસિંહનું લગ્ન મણીનગરના મહારાજ માનસિંહની એકની એક લાડકવાયી પુત્રી શારદાની જોડે થયું હતું. શારદા સોળ સત્તર વરસની સ્વરૂપવાન, પતિવ્રતા, અને શિયળ ધર્મને જાણવાવાળી, શુધ્ધ ક્ષત્રિય વંશની વીર માતાની વીર પુત્રી હતી. ચંદ્રસિંહને તે હૃદયની શુધ્ધ પ્રિતી, અને પ્રેમથી ચહાતી હતી. આ જગતમાં સતીને પતિ તેજ પરમેશ સમજી તેની તનમન ધનથી સેવા કરતી, પતિને સાક્ષાત પ્રભુ સમજી તેનુંજ અર્હનિશ ધ્યાન ધરતી સતી શારદા પતિને અત્યંત પ્રિય થઈ પડી હતી.

આ પ્રેમી યુગલ એક ખીજને અરસ પરસ હૃદયના સાચા પ્રેમથી ચહાતું પોતાના જીવનના અણુમોલા દિવસો આનંદમાં ગુજારી રહ્યું હતું. આવી રીતે અત્યારે કુંદનપુરનું રાજકુટુંબ સુખ સમૃદ્ધિ અને આનંદમાં મહાલી રહ્યું હતું પણ

નગણ્યું જનકી નાથે સવારે શું થવાનું છે

તે પ્રમાણે કુંદનપુરના રાજકુટુંબ પર થોડાજ વખતમાં દુઃખના કુંગરો તુટી પડવાના છે. તેની તેમને ક્યાંથી ખબર હોય ?

પ્રકરણ ૩ જી

સરેદ નાગણ.

ધરેજો નાર પર વિશ્વાસ એ છે સત્ય નાદાની
જગતમાં નાર ને તરવાર એ બે બેવડા બાણી
હશે જ્યાં બાહુમાં બળ ત્યાં સુધી સાથે વસે છે તે
ગદ પર હસ્ત તો સંહાર સામી ધસે છે તે

મહારાજ શુરસિંહની અણમાનીતી રાણી ચંદ્રબાગા મોહનપુરના
ઠાકોરની લાડકવાયી પુત્રી હતી. તે બચપણથીજ સ્વતંત્ર મિગ્ગજની,
મોજલી, શોખીન અને ઘણાજ ઉધ્ધત સ્વભાવની હતી. પરંતુ દેખાવમાં
તે ઘણીજ ખુશસુરત, સ્વરૂપવાન, અને અત્યંત-સૌંદર્ય હોવાથી મહારાજ
શુરસિંહે તેના ગુણ જોયા વગર તેના બાહ્ય દેખાવ, અને રૂપથી
આકર્ષાઈ તેની સાથે પોતાનું લગ્ન કર્યું પણ મહારાજ શુરસિંહને
સ્વપ્ને પણ ખબર નહોતી કે આ સૌંદર્યમાં હજાહજા ઝેર ભરેલું છે.
જેવી રીતે સોમલ દેખીતો સફેદ સુંદર હોય છે, પરંતુ તેનો કિંમીત
કાયામાં પ્રવેશ થતાંજ માણસ મૃત્યુને શરણ થાય છે, તેવીજ રીતે
સ્ત્રીઓનું બાહ્ય સૌંદર્ય જોઈ તેમના રૂપ ઉપર મોહાંધ બની ઘણા પુરૂષો
દિવાના બને છે, પણ ગુણ વગરનું રૂપ શા કામનું ?

પડોએ રૂપમાં પૂજો બજો એ રૂપ રામાનું

નથી સદગુણ જેનામાં કહો એ રૂપ છે શાનું

રૂપાળી કંઈક રામાઓ હજારો દુર્ગુણવાળી

મજે કદરૂપ પણ ગુણિયલ સતી તે શુદ્ધ છે શાણી

(શાન્તિ)

રૂપતો ઢેડ ચમારને પણ હોય છે. પણ ગુણ વગરનું એટલું
રૂપ શા કામનું જેનામાં એક પણ સદગુણના હોય, અનિતી, બિચાર,

એને જંગલમાં ગણાતા લાખો દુર્ગુણો ભર્યા હોય તેવી સ્વરૂપવાન સ્ત્રી કરતાં તો કદરૂપી પણ મહાગુણવાળી, ગુણીયલ પત્નિ હજાર દરજ્જે ઉત્તમ માની શકાય ! રૂપ એ તો મનની એક ખાલી ભ્રમણાજ છે. ખરું જોતાં રૂપ એવી વસ્તુજ નથી. દરેક પ્રાણી માત્રમાં એકજ સરખી વસ્તુઓ ભરેલી હોવા છતાં પણ જેમ દીપક પાછળ પતંગો મરી રીટે છે તેવીજ રીતે કામીજનો રૂપ ઉપર મોહાંધ બની ભાન ભૂલે છે.

મહારાણી ચંદ્રબાગા એ એક સ્વરૂપવાન સફેદ નાગણ હતી. મહારાજાએ તેના રૂપ પર આકર્ષાઈ તેની સાથે પોતાનું લગ્ન કર્યું પણ પાછળથી રાણીના હૃદયના છુપા દુર્ગુણો એક પછી એક મહારાજાને જણાવા લાગ્યા, રાજાએ રાણીને પોતાનું વર્તન સુધારવા ઘણી ઘણી શીખામણો આપી સમજાવી પણ રાણીનો સ્વભાવ નજ બદલાયો ક્યાંથી બદલાય કહ્યું છે કે.

કેશર ક્યારા માંહી બરાસ કસ્તુરી બહેકે
પાછળ કનકની પાળ લક્ષ્મી માતી દહેકે
ગંગા ગામતી નીર ઝવેર જડિત્રજ ઝારી
શોળ ધરી શણગાર સીંચે નર પતિની નારી
એવી રીતે કદી ઉગીયો લસણ છાડ ગંગા તટે
બદબોધ દે પણ ઘણી શામળ સ્વભાવ નવ મટે

(શામળમટ)

તેવીજ રીતે રાણીના સ્વભાવમાં જરાક પણ ફેરફાર ન થયો તે નજ થયો. મહારાજા તેના દુર્ગુણોથી કંટાળ્યા અને ચંદ્રબાગા માટે એક ઇલાવદો જુદો મહેલ બંધાવી તે દુષ્ટ રાણીનો ત્યાગ કરી તેને જુદા મહેલમાં રાખી તેના પર સખત બંદોબસ્ત રખાવ્યો.

રાજ્યે પોતાનો ત્યાગ કરવાથી ચંદ્રભાગ વધારે ઉશ્કેરાઇ
આ અપમાનનો બદલો વાળવા અને રાજ્યનો તથા કુંદનપુરની ગાદીનો
નાશ કરવા તત્પર બની, પોતાનો દાવ શોધવા લાગી. સમય જતાં
આ ખુબસુરત બલા મહારાજના સેનાપતિ કાળસિંહના પ્યારમાં પડી
તેની જોડે વ્યભિચારી બની, પોતાનું શિયળ હુટાવ્યું. આ નીચ
રાણીએ પોતાની ક્ષણિક વિષય તૃપ્તિની ખાતર, પોતાની પશુવૃત્તિ
સંતોષવા, ધર્મબ્રજ બની પોતાનું સર્વસ્વ હુટાવી દીધું. અને જેમ
જેમ દિવસો વીતતા ગયા તેમ તેમ આ કામી કુલટા અધોર પાપા-
ચારમાં પડી અત્યંત દુર્ગુણી બની.

પ્રકરણ ૪ થું કાળસિંહનાં કાવત્રાં.

કુંદનપુરનો સેનાપતિ કાળસિંહ મહારાજ શુરસિંહનો માનીતો
અને વફાદાર રાજ સેવક હતો. તેનું ઉપરનું બાહ્ય વર્તન બહુજન
નિખાલસ અને વફાદારી ભર્યું જણાતું પણ તે અંદર ખાતેથી એક
છુપો ભયંકર બદમાસ હતો તે અત્યંત દારૂડીયો, રંડીબાજી, લક્ષ્મીનો
લાલચુ. અને સત્તાનો શોખીન હતો. એની ઉમેદ કુંદનપુરની ગાદી
પર જેસી મહારાજ બનવાની હતી. અને તેથી કરી તે રાજ્ય વિરુદ્ધ
અનેક ભયંકર છુપાં કાવત્રાં રચ્યા કરતો તેના હૃદયમાં મહારાજ
બનવાની પ્રચંડ લાલસા હતી. અને કુંદનપુરના રાજ કુટુંબનો કેવી
રીતે નાશ કરી પોતે કેવી રીતે રાજ થવું તેના તેજ વિચારોમાં તે
ક્યાં કરતો.

આ અરસામાંજ રાણી ચંદ્રભાગાની સાથે તે પ્યારમાં પડ્યો,
અને રાણીને પોતાના પક્ષમાં સામેલ કરી તે છુપાં ભયંકર કાવત્રાં

રચવા લાગ્યો. પોતે સેનાપતિ હોવાથી સૈન્યના ઘણાં ખરાં માણસોને મોટી મોટી લાલચો આપી તેણે પોતાના પક્ષમાં મેળવ્યા હતા. આ બધી છુપી તૈયારીમાં, મોજ શોખમાં, રંડીઆજમાં, અને મઘપાનમાં તેને પૈસાની ઘણીજ તંગી પડવા લાગી, જેથી કરી પૈસા મેળવવા ખાતર, આ દૂર કાળસિંહે અહીંના નગરશેઠનું ગુપ્ત રીતે ખૂન કરી તેનો અથાક પૈસો પોતાના સ્વાધીન કર્યો. અને તે નિર્દોષના રક્તથી રંગાએલા પૈસા વડે પોતાનું ધાર્યું કામ પાર પાડવાના હવાઈ કિલ્લા પોતાના મન સાથે રચવા લાગ્યો.

અહા ! આ જગતમાં પૈસાની ફેટલી બધી મોહિની ? પૈસો શું ન કરાવે ? આ દુનિયામાં પૈસાની ખાતર અનેક મનુષ્યો ન કરવાનાં નીચ કામ કરે છે. પૈસો ખૂન, ચોરી અને હુંદકાટ, કરાવે છે. લાજ મર્યાદા મૂકાવે છે, વ્યભિચાર કરાવે છે, ગુલામી કરાવે છે, અને હલકામાં હલકો ધંધો અને પાપ પણ પૈસાજ કરાવે છે, એ પૈસાનો ફેટલો બધો પ્રભાવ ?

આખા જગતમાં સૌ કોઈ પૈસાનુંજ સચું થાય છે. માતા પિતા, સ્ત્રી પુત્રો, અને મિત્રો પણ પૈસાનાજ સગા થાય છે આખું જગત પૈસા પાછળ મરી શીટ છે સમસ્ત દુનિયામાં આજ કાલ પૈસાનાજ પવન વહી રહ્યા છે.

અજબ પૈસા તણા જાડુ	અજબ છે નામ પૈસાનું
અજબ પૈસા તણી માયા	અજબ છે કામ પૈસાનું
અજબ પૈસા તણી લીલા	અજબ છે ગુણ પૈસાના
અરેરે ! આ જમાનામાં	પવન બસ ! વાય પૈસાના
દિવાની દુનિયા આખી	બની છે આજ પૈસામાં
અમીરો ને ફકીરો સૌ	બન્યા ગુલતાન પૈસામાં

જગતનાં માનવી આજે ધરે છે ધ્યાન પૈસાનું
 અરેરે ! આ જમાનામાં પવન બસ ! વાય પૈસાના
 પ્રથમ તો પ્રેમ જોવાતા હવે જોવાય છે પૈસો
 પ્રથમ પુત્રો પુછાતાતા હવે પુછાય છે પૈસો
 પવિત્ર લગ્નને લજબ્યાં લગન પણ થાય પૈસાનાં
 અરેરે ! આ જમાનામાં પવન બસ ! વાય પૈસાના,
 પ્રિતિને પ્રેમમાં પૈસો પ્રિયાના વહાલમાં પૈસો
 મળે છે માન દુનિયામાં ખીસામાં હોય જો પૈસો
 સગાં સ્નેહી થશે લાજબો મળે છે માન પૈસાનાં
 અરેરે ! આ જમાનામાં પવન બસ ! વાય પૈસાના
 જગતની સાદીખી સઘળી મળે છે આજ પૈસામાં
 જગતમાં લાયકી સઘળી ગણાતી આજ પૈસામાં
 મળે છે સ્વર્ગનાં સુખો જગતમાં આજ પૈસામાં
 અરેરે ! આ જમાનામાં પવન બસ ! વાય પૈસાના
 નથી કોઈ રૂપ ગુણ જોતું હવે જોવાય છે પૈસો
 નથી કોઈ પ્રેમને પૂછતું હવે પૂછાય છે પૈસો
 લુંડાવે લાખ અખળાઓ સતીત્વ આજ પૈસામાં
 અરેરે આ જમાનામાં પવન બસ ! વાય પૈસાના
 દગલખાણ, અને દોસ્તી, કરાવે ખુન એ પૈસો
 લગન, યાત્રા અને યજ્ઞો કરાવે પુણ્ય પણ પૈસો
 પ્રભુના ધામમાં પણ આજ પૂજન થાય પૈસાનાં
 અરેરે ! આ જમાનામાં પવન બસ ! વાય પૈસાના

(શાન્તિ)

આવીજ રીતે ફક્ત પૈસા મેળવવાની. ખાતર કૂર કાળસિંહે નિર્દોષ નગરશેઠનું ખૂન કરી પૈસા મેળવ્યો. અને પાપીના હાથમાં અથાક પૈસા આવતાં તેને પૈસાનો મદ થયો, અને તે સાથે રાજસત્તા મેળવવાની પ્રયત્ન લાલસા તેના પાપી હૃદયમાં પ્રકટ થઈ, અને આ પાપાત્મા પોતાના પાપકાર્યોમાં પ્રવર્તી ગયો.

પ્રકરણ પ મું

પિશાચી પ્રેમ.

કામીજનો અંધા બની પાપથી ડરતા નથી
ડરતા નથી વ્યભિચારીયો ઈશ્વર તણા દરબારથી

(શાન્તી).

રાણી ચંદ્રભાગનો મહેલ જુદો દલાયદો એકાંતમાં આવેલો હોવાથી સેનાપતિ કાળસિંહ ઘણીક વખત રાણીના મહેલમાં છુટથી આવજા કરતો. અને આ કામીકુલટા સાથે મોજમજા ઉડાવી, પોતાની વિપયવૃત્તિ આંતોધી, રંગ રાગમાં મશગુલ બનતો.

આજે રાણી ચંદ્રભાગા પોતાના શયનખંડમાં સોજે શણગાર સજી, રતિ રૂપ બની, પલંગપર પડી પડી કંઈ વિચાર કરી રહી હતી. તેવામાં તરનજ શયન ખંડનું દ્વાર ઉઘડ્યું અને સેનાપતિ કાળસિંહ ચોરડામાં દાખલ થયો અને બેઠ્યો કેમ પ્રિયતમા શું વિચારમાં પડ્યાં છો? કંઈ નહીં પધારો મારા પ્રાણુ વિચાર વહાલાના બીજના શેના, અહો! શું પ્યારી તમે આખો દિવસ મારાજ વિચાર કર્યા કરો છો? મારુંજ ધ્યાન ધર્યાં કરો છો કે શું? એમ બોલતો પાપી ચંદ્રભાગાના ગળામાં હાથ નાંખી તેની પાસે પલંગ પર બેઠો.

હા શું કહું મારા વહાલા સરદાર,
 બની છું પ્રેમમાં ઘેલી, રસીલા રૂપભાળીને;
 ભુલી છું ભાન અંતરનું, છબી તારિ નિહાળીને.
 ભરીને પ્રેમની પ્યાલી, પીવાડો પ્રાણુઓમારા;
 બળુ છું મદનના તાપે, મને શાંતિ કરો પ્યારા.
 (શાન્તિ.)

એમ કે મારી મન મોહિની મેના ! આ સેવક પણ તારી
 પાછળ ભાન ભુલી દિવાનો બન્યો છે. અને તારી સેવા કરવા સદાને
 માટે તૈયાર છે. એમ કહી તે દુષ્ટે રાણીના ગાલ પર એક ચુંબન
 કર્યું, અને આખજો પાપનાં પુતળાં નિર્જન બની, પરસ્પર એક બીજના
 ગળામાં હાથ નાંખી અનેક પ્રકારની નિર્જન કુચેષ્ટાઓ કરવાં લાગ્યા.
 ઉપરા ઉપરી મદીરાના પ્યાલા ખલાસ કર્યા બાદ પોતાની
 પીચાચત્રીવાની સમાપ્તિ કરી કાગસીંહે ચંદ્રલાગા ને પોતાના બાળામાં
 બેસાડી, તેના મુખ પર ચુંબન કરતાં કહ્યું વહાલી ! શું તું આ તારા
 સેવકને ખરા જીગરથી ચાહે છે.

રાણીએ પોતાના બંને હાથ કાગસીંહના ગળામાં ભેરવી પોતાનું
 મુખ કાગસીંહના મુખ સાથે અડાડી કહ્યું વહાલા ! મારા વહાલા !
 હૈયાના દાર ! આપ એવું ન બોલો, આ દાસી આપને તન મન ધનથી
 ચાહે છે. આપના વગર એક ટાણુ પણ મારાથી સહન થઈ શકતી
 નથી, હવે તો આપજ મારા માથાના મુગટ, હૈયાના દાર. પ્રાણના
 પ્યારા, આંખોના તારા, અને જીગરના પ્યારા, મારા તન, મનના
 માલીક છો, આ દાસી હૃદયમાં તમારીજ માળા અને તમારુંજ ભજન
 કરેછે. વહાલા !

માળા જપું છું હૃદયમાં, દિન રાત તારા નામની;
લક્ષ્મિ કરું છું ભાવથી, અંતર તણા આરામની.

શાઆશ! શાઆશ મારી દિવાની દીલખર! મને તારા પ્રેમનો
પુરતોવીશ્વાસ છે. પણ પછી મેં બતાવેલી પેલી યુક્તિ ક્યારે અજમાવશો?

આપ કહો ત્યારે આ દાસી આપના હુકમને આધીન છે, ફીક
ત્યારે જો હવે થોડાજ વખતમાં આપણે આપણું કામ આટોપી લેવું
જોઈએ. મેંતો સર્વે તૈયારી કરી રાખી છે ફક્ત તારીવારેજ વાર છે.

એમ તો વહાલા આ દાસી પણ હવે તૈયારજ છે.

વારે ત્યારે હવે હું જાઉં છું પણ બરાબર સાવચેતી રાખી તું
તારું કામ કરજે.

બરે વહાલા તમે કંઈ પણ શીકર ન કરશો આ આપની દાસીને કંઈ
કાચી પોચી ન સમજતા હું એવું તો સરસ નાટક ભજવીશ કે આપ
પણ ખુશ થઈ જશો, સમજ્યા કે મારા રસીલા નાથ! એમ કહી
ચંદ્રભાગાએ કાળસીંદને આલીંગન આપ્યું, અને કાળસીંહે તેને પોતાની
છાતી સરસી દર્શાવી, ઉપરા ઉપરી ચુંબનનો વરસાદ વરસાવી ત્યાંથી
રવાના થયો. અને તેના ત્યાંથી ગયા બાદ આ વ્યભીચારીણી, ખુશ-
સુરત બહા પોતાના યુક્તિ કેવી રીતે અજમાવવી તેના વીચારમાં પડી.

પ્રકરણ ૬ હું.

સતિની પતિ ભક્તિ.

પતી એ દેવ સાચો છે, પતિ પરમેશની તુલ્યે
પતી ભક્તિ કરી સતીયો, પતીના પાદને પુજે

પતી પ્રભુ તુલ્ય સમજને, પતી સેવાં સતિ કરતી
પુજન, માળા અને કીર્તન, નીરંતર નાથનું કરતી
(શાંતિ.)

પ્રભાતનો રમણીય સમય હતો સરીતા નારાયણના પુનીત સોનેરી કીરણો સમસ્ત સૃષ્ટિ પર વીખરાવાં માંડ્યાં હતાં, પક્ષીઓ મધુરો કલ-રવ કરી રહ્યાં હતાં. આ સમયે કુંદનપુરના રાજમહેલમાં સતી શારદા પતીના પક્ષંગ નજીક આવી એ હાથ જોડી પતીને નમન કરી ઘણાજ મધુર સ્વરે ખોલી સ્વામીનાથ ! આ દાસીએ આપની આજ્ઞા પ્રમાણે સર્વે સામગ્રીની તૈયારી કરી છે. માટે પધારો !

અહો દેવી ! આજે આટલાં બધાં વહેલા ઉઠ્યાં મેં તમને ખાલી પરીશ્રમ આપ્યો.

એવું ન બોલો મારા સાંભાગ્યના શશુગાર સતી નારીએ પતીની સેવા કરવી, તેમની આજ્ઞા પ્રમાણે વર્તવું, તેમાં પરીશ્રમ શેનો ? ગમે તેવા સંકટમાં પણ સ્વામીની માથે રહી તેમની તન, મન, ધનથી સેવા કરવી. અને પતી તેજ સાક્ષાત પ્રભુરૂપ સમજ તેમની આજ્ઞાનુસાર વર્તવું તે જગતની દરેક પતિવ્રતા સ્ત્રીઓનો ખાસ ધર્મ છે કદાચ પતિ ગાંડો થેલો, મુર્ખ, રોગી, કે વ્યસની, હોય, રાજા હોય કે એક રસ્તાનો રખડતો બીખારી હોય, વીદવાન હોય કે તદ્દન અભણ મુર્ખ હોય બુદ્ધિશાળી, ગુણીયક્ષત સમજી, હોય કે નાદાન બુદ્ધિનો દુર્ગુણી, હોય, સ્વરૂપવાન, હોય કે કદરૂપ ખોડ ખાંપણવાળો, લુલો, લંગડો. આંધળો કે કાંણો હોય પરંતુ સતી સન્નારીએતો પતિને પોતાના પ્રભુરૂપ સમજ શુદ્ધ અંતઃકરણથી, અને તન મન ધનથી પતીની સેવા કરવી તે સતિયોની ખાસ ફરજ છે. પતીની સેવા આગળ આખા જગતની સાહ્યખી અને સ્વર્ગનાં સુખો પણ તુચ્છ છે.

ધન્ય છે ? વીરબાળા તારાજેવી શુદ્ધ સતી નારીયોને લાખ્ખો અને કરોડોવાર ધન્ય છે ? આખા જગતનો ઉધ્ધાર સતી સન્નારીઓ અને વીર વીરાંગનાઓનાજ હાથમાં છે.

ભારતની ભાવી પ્રજાને ઉચ્ચ કેળવણી આપી મહાન નર રત્નો ખનાવનાર, અને ભારતના ભાગ્યોદયની ચાવી તારાજેવી સતિ સન્નારીઓ અને વિર બાળાઓનાજ હાથમાં છે.

જગતમાં સતી વીરાંગનાઓથીજ રામ કૃષ્ણ, મહાવીર મહુમ્મદ, અને ઇશુ જેવા પયગંબરો પ્રતાપ, શિવાજી, મહાત્માગાંધી, લોકમાન્ય તિલક અને જવાહીરલાલનેહરુ જેવા સ્વદેશ ભક્તો, પૃથ્વીરાજ, સીકંદર, અને નેપોલીયનબોનાપાર્ટ જેવા શુરવીરો, સીતા, દ્રૌપદી, દમયંતી, અનસૂયા, અને સુકન્યા, સાવિત્રી, જેવી લાખ્ખો જગત પાવન સતિ દેવીઓ વાર વીરાંગનાઓ અને શુદ્ધ સતીઓથીજ ઉત્પન્ન થઈ છે. સ્ત્રીઓ એ વિશ્વની માતા છે ? ભાગ્યની સૃષ્ટા છે ?

દેવી શારદા ધન્ય છે તારા જેવી સતી સન્નારીઓ જ્યારે આખાં ભારતખંડમાં ઘેર ઘેર ઉત્પન્ન થશે, ત્યારેજ ભારતની ગએલી સ્વતંત્રતા દેશમાં પુનઃ પ્રાપ્ત થશે ભારતની ભવીષ્યની પ્રજાની સુખ દુઃખની લગભગ તમારાજ હાથમાં છે અને તમારા જેવી વીરાંગનાઓથીજ વીર રત્નો ઉત્પન્ન થઈ દેશનો ઉધ્ધાર કરશે તેમાં જરા ખણુ શંક નથી ના, ના, પ્રભુ આ આપની રંક દાસી એટલી બધી યોગ્યતાને હજી પ્રાપ્ત થઈ નથી. હું જે કંઈ કરું છું તેમાં તો હું એક મારો ધર્મ બળવું છું. મારું કર્તવ્ય અને મારી ફરજ અદા કરું છું.

મારી હૃદયદેવી તારા આવા પવિત્ર ઉંચ વીચારો, અને ઉંચ અભીષાષાઓ, ખરેખર ક્ષત્રિય કુળને દીપાવે તેવા છે.

પ્રાણુવલ્લભ હું તો આપના ચરણ કમળની એક રજ સમાન છું. હવે સ્નાનાગારમાં પધારો ગરમ પાણી તપ્પાર છે.

ચંદ્ર સ્નાન કરવા ઉઠ્યો, શારદાએ રૂપાનો બાજી બીજાવ્યો અને સતીએ સ્વહસ્તે સ્વામીને તેલ. અત્તર, અને કુંડેલ, ચોળી સ્નાન કરાવરાવ્યું. ચંદ્રસીંહ સ્નાન કર્યા બાદ નિત્ય નિયમથી પરવારી અમૂલ્ય પોશાક ધારણ કરી શીકારે જવા તત્પર થયો.

સતી શારદાએ પતિના લલાટમાં કુમકુમનો ચાંદો કરી એક સુવા સીક પુષ્પની માળા પતીના કંઠમાં પહેરાવી, એક પાનનું બીડું પતીનામુખમાં સ્વહસ્તે મૂકી, પતીને બે હાથ જોડી નમન કરી કહેવા લાગી પધારો મારા પ્રાણુવલ્લભ જલદી ફરેલ કરી શીકારેથી પાછા પધારજો એમ કહી નમન કરી શારદાએ સ્વામીને વીદાયગીરી આપી, અને ચંદ્રસીંહે રાજમાતા તથા મહારાજની આજ્ઞા માગી પોતાના મીત્ર રામસીંહ તથા બીજા અન્ય મીત્રો અને થોડા ઘણા સેવકોને સાથે લઈ જંગલમાં શીકારની રમત રમવા રવાના થયો.

પ્રકરણ ૭ મું

ચંદ્રભાગાનું મરણ.

રાજકુમાર ચંદ્રસીંહના શીકારે ગયા પછી થોડાજ વખતમાં એકાએક રાણી ચંદ્રભાગાની દાસી રાજમહેલમાં દોડતી આવી મહારાજને નમન કરી બોલી..

અનદાતા ! મારાં આષ્ટસંહિયનું મગજ એકદમ રાતે ફરીજન હૃદયની ગભરામણ સાથે અત્યારમાં એકાએક દેવલોક પાંખાં છે માટે આપ ત્યાં જલદીથી પધારો એકાએક અકસ્માત પોતાની રાણીના મૃત્યુ સમાચાર સાંભળતાંજ મહારાજ અત્યંત શોક સાગરમાં ડુબી જઈ વીચાર કરવા લાગ્યા કે રાણી અયાનક એકાએક સાથીમરણ પામી પોતાના રાજવંશને બોલાવી મહારાજ રાણીના મહેને ગયા. રાજવંશને રાણીના શયને તપાસી કદયું કે અનદાતા રાણીનું હૃદય અત્યંત ગભરામણને લીધે એકાએક બંધ પડી જઈ રાણી મરણને શરણ થયાં છે. વંશદરાજનો ખુલાસો સાંભળી રાજ્યે રાણીના શયને અગ્નિ સંસ્કાર કરવાનો બંદોબસ્ત કરાવ્યો.

નદી કીનારે ચંદનની મોટી ચીતા ખડકાવવામાં આવી અને તે ચીતામાં ચંદ્રભાગાને શુવાડી સૌ કોઈ અગ્નિ સંસ્કાર કરી પાછાં કર્યાં. ગમે તેવી નીચ સ્ત્રવાવની પણ પોતાની એક વખતની પરણેતર પ્રેમદા હોવાથી રાજ શોકાતુર બન્યો. અને રાજમહેલમાં પણ સર્વે કોઈ ઉદાસ બન્યાં.

અયાનક એકાએક રાણીનું અકસ્માત મરણથવાથી નગરમાં અનેક પ્રકારની અફવાઓ ઉડવા લાગી અને નગરજનો મરણ માફક જેમ કાંઈ તેમ ગપાટા મારવા લાગ્યા.

આજ બે દીવસ થયા પણ શીકારે ગએલો ચંદ્રસીંહ હજી સુધી પાછો આવેલો ન હોવાથી રાજમાતા લક્ષ્મીદેવી અને મહારાજ અત્યંત ઉદાસ બની પોતાના સેવકોને ચંદ્રસીંહની તપાસ માટે જંગલ ભણી રવાના કર્યાં.

સતી શારદા પતિની રાહ જોતી, પત્નીની માળા જપતી, આ પત્ની શ્રેણી પ્રમદા, પોતાના પતીનુંજ ધ્યાન, આરાધન, અને ભજન કરી

રહી હતી. વિચાર વમળમાં ગોથાં ખાતી વદાક્ષમની વાટ જોતી, આતી રહણી વામા, પોતાના શ્યન ખંડમાં બેડી, બેડી, પોતાનાં મન સાથે વીચાર કર્યા કરતી હતી

અરેરે ! હજુ સુધી મારા સ્વામીનાથ, મારા હૃદયદેવ, શીકારેથી કેમ પાછા ન આવ્યા, શું જંગલમાં તેમને કંઈ વિધન તો નહીં નડ્યું હોય ? પ્રભુ જાણે આજ મારા મનમાં આટલી બધી અમંગળ શંકા એા કેમ ઉત્પન્ન થાય છે. તે કંઈ સમજી શકાવું નથી.

આજ સવારથીજ માફ મન એકાએક ઉદાસ બની ગયું છે. કાણે કાણે મને ભય ઉત્પન્ન થાય છે. માફ જમાણું નેત્ર વારંવાર ફરક્યા કરેછે કંઈ માંડો બનાવ બને તેમ જણાય છે. પ્રભુ મારા સ્વામીની તમે સદા રક્ષા કરજો.

એવી રીતે અનેક પ્રકારના અવનવા વિચારો કરતી સતી શારદા પતિની રાહ જોવા લાગી. આખો દીવસ પસાર થઈ ગયો. સંજ પડી પણ પતિ ન જ આવ્યા, શારદા થાકી, કંટાળી, પોતાના શ્યનખંડમાં જઈ પલંગ પર પડી વિચાર વમળમાં ગોથાં ખાતી નિંદ્રાદેવીને આધીન બની.

પ્રકરણ ૮ મું

ભેદી ધુરખો.

કહશે કોણ કે આ રાખમાં અંગાર હુપો છે,
કહશે કોણ કે આ રૂપમાં બ્યભિચાર હુપો છે.
કહશે કોણ કે આ હૃદયમાં શું સ્વાર્થ હુપો છે,
કહશે કોણ આ ધુરખા મહી શું ભેદ હુપો છે.
(શાન્તી.)

કૃષ્ણ પક્ષની ભયંકર કાળીરાત્રિ સમસમ અવાજ કરતી પસાર થઇ રહી હતી. મધ્યરાત્રિનો સમય હતો. આખું જગત નિંદ્રાદેવીને આધીન બન્યું હતું. સર્વત્ર શાન્તિનું સામ્રાજ્ય વ્યાપી રહ્યું હતું.

આ સમયે કુંદનપુર નગરની બહાર સરીતાસાગરના કીનારે માતા મહાકાળીના મંદીરના ઓટલા પર બે શ્યામ આકૃતીઓ શરીર પર કાળા ઝબ્બા ધારણ કરી પોતાનાં મોઢાં ધુરખાથી છુપાવી પરપર કંઇક ઝીણા સ્વરથી વાર્તાલાપ કરી રહી હતી. થોડીક વાર કંઇક ગુપ્ત્યુપ વાતો કર્યા બાદ આ ભયંકર ધુરખાવાળી બે આકૃતીઓ ઉભી થઇ મંદીરમાં જવા લાગી.

માતા મહાકાળીના મંદીરમાં ગાઢ અંધકાર છવાયો હતો અને આ અંધકારમાં બે ધુરખાધારીઓ ભુતની માફક ધીમે ધીમે પગલાં ભરતાં માતા મહાકાળીની મૂર્તિ સમક્ષ આવી ઉભા રહ્યા. માતાની મુર્તિ આગળ એક ઘીનો ઝાંખો દીવો બળ્યા કરતો હતો તેને જરા સતેજ કરી એક ધુરખાવાળાએ પોતાના જોડીદાર ખીજ ધુરખાવાળાને કહ્યું બુઓ મારા વહાલા સરદાર આ માતાના ડાબા પગ આગળ અંગુડા નીચે રૂપાની જે ઝીણી ખીલી દેખાય છે, તેને ચપટી વતી ખેંચી ખરાખર ગણીને દસ ગોળ આંટા ફેરવો અને પછી જોઇ લ્યો કે શું થાય છે.

તરતજ ખીજ ધુરખાવાળાએ પોતાના જોડીદારના કહેવા પ્રમાણે ખીલી ખેંચી, અને ગણીને દસ વખત ગોળ આંટા ફેરવ્યા તે સાથેજ ખરરર અવાજ થતાંની સાથેજ માતા મહાકાળીની મૂર્તિ જમીનથી લગભગ ચાર હાથ ઉંચી ચઢી અધ્ધર હવામાં સ્થિર ચોંટી ગઇ. અને મુર્તિની નીચે જમીનમાં પોલાણ બોંયરા જેવું દેખાયું. દીવાના આછા

અજવાળામાં તે ભોંયરામાં નાની પગથીયાં વાળી નીસરણી દેખાઈ આ બતાવ જોતાંજ પેલો જુરખાવાળો અત્યંત આનંદ પામ્યો. અને પોતાના જોડીદાર જુરખાવાળાને જરાક પોતાના પાસે ખેંચી તેના મોં પરનો જુરખો અધ્ધર કરી તેના મોઢા પર એક ચુંબન કરી બોલ્યો શાઆશ છે ! મારી વહાલી તને શાઆશ છે !

દીવાના મંદમંદ પ્રકાશમાં જુરખો અલગ થતાંજ વાદળમાં છુપાએલો ચંદ્ર એકાએક વાદળને ભેદી બહાર પ્રકાશમાં આવે તેમ જુરખો અધ્ધર થતાં જુરખામાં છુપાએલા મુખનો પ્રકાશ જેમ આકાશમાં એકાએક વીજળીનો ઝબકારો થઈ અદ્રશ્ય થઈ જાય તેવીજ રીતે તે ગૌર મુખનો પ્રકાશ ક્ષણ વાર પડી પાછો જુરખાથી ઢંકાઈ ગયો.

પોતાનું મુખ જુરખાથી છુપાવી દીધા બાદ તે જુરખાવાળી ભેદી બલાએ પેલા જુરખાવાળાને કહ્યું.

પધારો મારા હૈયાના હાર ! આ કાકડો સળગાવી આ રસ્તેથી ખુશીથી પધારો, અને આપની મનોમ્મ્મ્મને પૂર્ણ કરી કામ કૃતેહ કરી જલદી પાછા પધારો. આપ આવશો ત્યાં સુધી હું પેલાં સામેના ખુણામાં છુપાઈને ઉભી રહું છું જાઓ મારી શીકર ના કરો.

હા જાઉં છું, મારી મન મોહીની ! હવે હું જાઉં છું અને તે ખુલ્લખુલ્લને ઉપાડી સપાટામાં પાછો આવી તારી સેવામાં હાજર થાઉં છું. પણ તું સાવધ રહેજે એમ કહી તે બચંકર જુરખાવાળો બદમાસ એક હાથમાં સળગતો કાકડો અને બીજા હાથમાં ભરેલી પીસ્તોલ પકડી ભોંયરામાં ઉતરવા લાગ્યો અને થોડીકવારમાં અંદર અદ્રશ્ય થઈ ગયો.

તેના ગયા પછી પેલી જુરખાવાળી બલા હાથમાં પીસ્તોલ પકડી એક ખુણામાં છુપાઈને ઉભી રહી અને પોતાના સાથીની રાહ જોવા લાગી.

પ્રકરણ ૯ મું.

શારદાનું હરણ.

પ્રિય-વાંચક ગત પ્રકરણમાં જે ભુરખાવાળો બદમાસ માતા મહાકાળીની મુર્તિ નીચેના ભોંયરામાં અદ્રશ્ય થયો તે ભોંયરાનો ખીન્ને છેડો કુંદનપુરના રાજમહેલમાં ચંદ્રસિંહના શયન ખંડમાં પડતો હતો. રાજકુમાર ચંદ્રસિંહ બે દિવસથી શીકાર રમવા ગયો હતો. તે હજુ સુધી પાછો આવેલો ન હોવાથી ચંદ્રસિંહની વીર પત્નિ શારદા શયન ખંડમાં એકલી ચાંદીના પલંગમાં સૂતેલી હતી. અને પલંગ નજીક નીચે જમીન પર શારદાની એક દાસી ભરનિંદ્રામાં નસકોરાં બોલાવતી ઉંઘતી હતી.

બરાબર રાજમહેલના ટાવરમાં બારના ટકોરા થયા, અને તે સાથેજ શારદાના શયન ખંડની એક બાજુની દિવાલમાં ધ્રુવજાળ ઝીંટ્યા અવાજથી એક પાટીયું ઉંચું થયું અને તેમાંથી પેલા ભુરખાવાળા બદમાસે બહાર ડોકું કાઢી આસપાસ ખંડમાં ચોમેર નજર ફેરવવા માંડી.

આખા ખંડમાં શાંતિ વ્યાપી રહી હતી. એક બાજુ રૂપાની દીવીમાં મધુરી ખુશબો ફેલાવતો દીપક મંદમંદ પ્રકાશ આપતો બળી રહ્યો હતો. પાપી હાથમાં ભરેલી પીસ્તોલ પકડી આજુબાજુ તિક્કણ નજર ફેરવતો, ધીમેધીમે પગલાં ભરતો, સતી શારદાના પલંગની નજીક આવી ઉભો રહ્યો.

દીવાના આછા પ્રકાશમાં પાપીએ પલંગ તરફ દ્રષ્ટિ કરીતો સતી શારદા પોતાના કદળી રથલ જેવા બંને પગ લાંબા કરી નહી કીનારે વીકરેલી વાદળ પડી હોય તેમ ચત્તીપાટ સૂતી હતી તેનો કમળની દાંડી જેવો એક સુકોમળ હાથ યુવાવસ્થાના ખીલતા નારંગી જેવા

નાભુક પયોધર પર પડ્યો હતો. અને બીજો હાથ માથાની નીચે ઓશીકા પર મુક્યો હતો. તેનું ગૌર ગુલાબી મુખ દીવાનાં આગ્ર પ્રકાશમાં પણ ચંદ્રના જેવા તેજસ્વી કિરણો વરસાવતું હતું. અત્યારે તેણે આસમાની રંગની સાડી પરિધાન કરી હતી. અને તે સાડીમાંથી જેમ આકાશમાં વીજળી ચમકારા મારે તેમ તેનું રૂપ જમકી રહ્યું હતું. તેના અંગે અંગમાંથી સૌંદર્ય ઝરી રહ્યું હતું. તેના ગુલાબી ગાલ, અમ્રતથી ભરેલા નાભુક અધર, ઉગતું યોવન, ગૌર ઘાટીલું મુખ, અને અથાક રૂપ એટલું બધું તો આકર્ષક હતું કે એક વખત જ્ઞાતા જેવા પણ આ રૂપમાં ભૂલા પડી જાય તો પછી મનુષ્યનું તો પુછવુંજ શું ?

શારદાના પલંગમાં ગિજાવેત્રાં મખમલના ગાદલાંમાંથી સુવાસિક અતરની મધુરી ખૂશબો ઉડી રહી હતી. બેદી ખુરખાવાળો એકી ટસે પલંગ સામે મીટ માંડી શારદાના સૌંદર્ય રસનું પાન કરવા લાગ્યો. પલંગમાંથી ઉડતી અતરની મધુરી ખૂશબો, અને સ્વર્ગની અપ્સરાને પણ ઝાંખી પાડી દે તેવું અથાક સૌંદર્ય જોતાંજ પાપી મોહાંધ બન્યો, અને પોતાના મન સાથે બબડ્યો અહા ? કેવું સૌંદર્ય ? કેવું સ્વરૂપ ?

આ મોહિનીના મુખ આગળ ચંદ્ર પણ ઝાંખો પડે

આ ગાલની લાલી પરે લાગ્યો ખુદા ઘેલા બને

અંધરોજી છે અમ્રત ભર્યા અમ્રત ભર્યું આ અંગમાં

ધન ભાગ્ય મારાં આજકે હું શયન કરું તુજ સંગમાં

(શાન્તિ.)

ખુરખાવાળો બદમાસ શારદાતું અથાક સૌંદર્ય જોતાંજ મોહાંધ બન્યો, જ્ઞાન ભૂલ્યો, મન લલચાયું, ચિત્ત ચળાયમાન થયું જીવ અકળાયો, અંગે અંગ મદનના કારમા બાલુથી વિંધાવા લાગ્યું, અને જ્ઞાન ભૂલી તે નર પિશાચ ધીમે ધીમે પગલે પલંગની નજીક ગયો. એક હાથમાં પીસ્તોલ પકડી રાખી બીજો હાથે આસ્તેથી મચ્છરદાનીનો

પડદો ખસેડ્યો, ચોપાસ ચોરની માફક એક નજર નાંખી, પલંગ તરફ દ્રષ્ટિ કરી, તો સતી શારદાના મુખ પર તરવરતા પવિત્રતાના દિવ્ય તેજથી પાપી અંગ્રામ ગયો, આખા શરીરે કંપારો વધુટ્યો, હાથ પગ પાણી પાણી થઇ ગયા, અને શરીરે પરસેવાના ઝેમે ઝેમ વળ્યા, હાથમાં પકડેલી પીસ્તોલ પકુ પકુ થઇ રહી, અને સતી શારદાના અંગનો સ્પર્શ કરવા ઉંચો કરેલો ખીજો હાથ એમને એમ અદ્ધર, અટકી ગયો. પાપી દિગમૂઠ બની ગયો. અને તરતજ રાજ મહેલના ટાવરમાં એકનો ટકોરો થયો. ટકોરાનો અવાજ સાંભળતાં બદમાસ ગભરાયો, ક્ષણવાર થંભી ગયો, અને પાછો તરતજ સાવધ બન્યો. એક હાથમાં પીસ્તોલને મજબુત પકડી રાખી ખીજે હાથે ઝબ્બાના ખીસામાંથી એક નાની શીશી કાઢી, હાથમાં મજબુત પકડી સુતેલી શારદાના નાક તરફ હાથ લાંબાવ્યો. સતી શારદાના શ્વાસેશ્વાસમાં તે ઝેરી દવાનો પ્રવેશ થતાંજ શારદા બેહોશ બની ગઇ. તરતજ તે નર પિશાચે બેબાન શારદાના મુખપર રૂમાલ બાંધી દઇ પલંગમાં બિછાવેલી ચાદરમાં શારદાની ગાંસડી બાંધી પાપી પલાયન થવા લાગ્યો, અને ઝપાટા બધ દિવાલ તરફ ધસ્યો પરંતુ ઉતાવળમાં જતી વખતે શારદાના પલંગ પાસે જમીનપર સુતેલી દાસીના શરીરને પાપીના પગની અંગ્રામથી ઠોકર વાગતાંજ દાસી એકદમ લયભીન બની જગી ઉઠી, અને ખૂમ પાડી ઉઠી, તરતજ ખુરખાવાળા બદમાસે દાસીના સામે નેમ તાકી પીસ્તોલનો ઘોડો દબાવ્યો, અને બડાઠો થતાંની સાથેજ પીસ્તોલમાંથી સનસનાટ કરતી ગોળી દાસીના શરીરને વીંધી આરપાર નીકળી ગઇ પાપી ગુપ્ત માર્ગે થઇ પલાયન થઇ ગયો. અને આખો શયનખંડ નિર્દોષ દાસીના રક્તથી રંગાઇ ગયો.

પ્રકરણ ૧૦ મું.

ખૂનીની શોધ

મધ્ય રાત્રિએ દાસીના ખૂમના અવાજથી અને પીસ્તોલના ભડાકાથી આખા રાજમહેલના રક્ષકો દાસ દાસીઓ સર્વે ડોહ એકા એક ચમકીને જાગી ઉઠ્યા, અસંખ્ય હથિયાર બંધ સેવકો હાથમાં સળગતી મશાલો પકડી શારદાના શયન ખંડમાં ધસી આવ્યા. સળગતી મશાલોના પ્રકાશમાં આખો શયન ખંડ ઝગઝગી ઉઠ્યો. ખિચારી રંક નિર્દોષદાસી પાખીની પીસ્તોલ વાગવાથી નિર્જીવ બની ધરણી પર ઢળી પડી હતી. આખો ઓરડો દાસીના રક્તથી રંગાઈ ગયો હતો. હથિયાર બંધ સેવકો મહેલના ખુણે ખુણે ખૂનીની શોધ કરી રહ્યા હતા.

તેવામાં એકાએક ત્યાં આગળ મહારાજ શરસિંહ અને રાજમાતા લક્ષ્મી દેવીએ તે ઓરડામાં પ્રવેશ કર્યો. સઘળા સેવકોએ રાજને નમન કર્યું પોતાના પ્રાણથી પણ અધિક વહાલી પોતાની પુત્રી સમાન પુત્રવધુનું હરણ, અને રંકદાસીનું ખુન થયેલું જોતાંજ મહારાજના ગુસ્સાનો પાર રહ્યો નહિ. અને સર્વ સેવકોને હુકમ કર્યો કે જાઓ પકડી લાવો એ બદમાસ ખૂનીને! મારા રાજમહેલમાં આવું ગેરવર્તન ચલાવનાર બે માથાનો ખૂની ગમે ત્યાં આટલામાંજ છુપાઈ ગયો હશે, તેને પકડી મુશકેટાટ બાંધી મારા સમક્ષ હાજર કરો."

રાજની આજ્ઞા સાંભળતા અસંખ્ય સેવકો ખૂનીને પકડવા આખા રાજમહેલમાં ખુણે ખુણે ફરી વળ્યા, નીચે બગીચામાં અને રાજમહેલની આજુબાજુ સર્વત્ર શોધખોળ કરી પણ વ્યર્થ! ખૂનીનો પત્તો નજ લાગ્યો.

મહારાજ પડે હાથમાં ખુલ્લી શમશેર પકડી આખા રાજમહેલમાં ઘુમી વળ્યા, પણ ક્યાંય ખૂનીનું નામ નિશાન કે પગલું સરખું

પણ ન જણાયું આથી તેઓ અત્યંત ગુસ્સે ભરાયા અને વારંવાર સૈનિકોને શોધ ખોળ માટે આખા શહેરમાં અને જંગલમાં જવા હુકમ કરી તેઓ રાજમાતા સાથે શારદાના શયન ખંડમાં પાછા આવ્યા અને શારદાના પલંગમાં તપાસ કરી તો પલંગમાંથી એક ચિટ્ઠી મહારાજના હાથમાં આવી તે ચિટ્ઠીમાં લખ્યું હતું કે

કુંદનપુરના મહારાજ તથા રાજકુમાર હવે તમારો વિનાશ પાસે આવ્યો છે. શારદાને લઈ જઈ તેનું ખુન કરવામાં આવશે અને થોડાક વખતમાં તમારી અને આખા રાજકુટુંબની પણ તેવીજ દશા કરવામાં આવશે તે જાણુશો.

લી. તમારો કટ્ટો શત્રુ

ઉપરની ચિટ્ઠી વાંચતજ મહારાજનાં રૂપાં એકદમ અદ્ધર થઈ ગયાં તેમનું શુદ્ધ ક્ષત્રિય લોહી એકા એક ઉકળી આવ્યું રક્ત નેવ ખની ગયાં, અને ગુસ્સાથી એકદમ ખોલી ઉઠ્યા ખસ! આ ભયંકર નરપિશાચને આકાશ પાતાળ એક કરી તેને પકડી દેહાંત દંડની શિક્ષા આપવી જોઈએ અત્યારેને અત્યારેજ મહારા બહાદુર સૈનિકોને શહેરમાં, જંગલમાં, ડુંગરે ડુંગર અને નદીનાળામાં તપાસ કરવા મોકલું છું અને તે બદમાસને ગમે ત્યાંથી પણ પકડી મંગાવું છું એમ બેલના મહારાજએ અસંખ્ય સૈનિકોને ખુનીની શોધખોળ કરવા અને તેને પકડી લાવવાની આજ્ઞા કરી તેમને જલદી રવાના કર્યા અને પોતે લક્ષ્મીદેવી સાથે પોતાના ઓરડામાં આવી આ સંબંધી વાર્તાલાપ કરવા લાગ્યા.

પોતાના પ્રાણથી પ્રાણ પ્રિય પુત્ર વધુનું હરણ થયું, અને તેનું ખુન કરવામાં આવશે તેવું સાંભળતાંજ લક્ષ્મીદેવી બેમાન ખની ગયાં.

મહારાજાએ રાણીના માથાપર ગુલાબજગ છાંટી તેને શુદ્ધિમાં આણી અને ધીરજ આપતાં કહ્યું.

દેવી ગભરાશો નહીં આપણા બહાદુર સૈનિકો ગમે ત્યાંથી પણ તે પાપી ખુનીને હમણાંજ શોધી લાવશે તમે શાંત થાઓ.

રાણી જરા શુદ્ધિમાં આવી અને બોલી મહારાજ હાય ! તે પાપી શું મારી શારદાનું ખુન કરશે, તેને મારી નાંખશે. હાય પ્રભુ હું આ શું સાંભળું છું. પ્રાણનાથ તમે બન્યો મારી શારદાને ગમે ત્યાંથી શોધી લાવો શારદા વગર મારાથી નથો રહી શકાતું એમ બોલતી રાણી પાછી બેભાન થઇ ગઇ અને મહારાજ તેની સારવાર કરવા લાગ્યા, આ માદા બનાવથી આખા રાજ મહેલમાં હાહાકાર થઇ ગયો.

પ્રકરણ ૧૧ મું.

ભેદી ભોંયર

રાજ મહેલમાંથી મધ્ય રાત્રિએ નિર્દોષ દાસીનું ખુન કરી શારદાનું હરણ કરી પેલો જુરખાવાળો ખુની નિર્વિદો ગુપ્ત ભોંયરામાં થઇ માતા મહાકાળીના મંદિરમાં આવી પહોંચ્યો. અને તેની રાદ બ્જેની પેલી ભેદી જુરખાવાળી બ્રહ્માને મળ્યો. પોતાનું કામ બણીજ સહેલાઇથી પાર ઉતરેલું જોઇ આ બન્ને જણુ ઘણાંજ હર્ષ પામ્યાં અને ત્યાંથી ઉપડવાની તૈયારી કરવા લાગ્યાં પેલી બ્રહ્માએ મૂર્તિની ચાંપ દગાવી અને મૂર્તિ પોતાની સ્થાયી જગાએ આવી ચોંટી ગઇ. તરતજ તે બે જણુ શારદાની ગાંસડી ખબે નાંખી મંદિર બહાર નીકળી ત્યાંથી થોડે દૂર ઝાડીમાં બાંધેલા પોતાના બે ઘોડા પર બેસી આ બદમાસ જુરખાવારીની બેડી ગાઢ અંધકારમાં અદ્રશ્ય થઇ ગઇ ક્રમશઃ અંધકારમાં

ચારેક કોસ જેટલું અંતર કાપ્યા પછી તે બે ધુરખાધારીયો ભર જંગલમાં એક નાના ડુંગરની નજીક આવી પહોંચ્યા. અને તે ડુંગરની એક નાની સાંકડી ખીણમાં પોતાના ઘોડા ચલાવવા લાગ્યા. તે ખીણમાં થોડેક દૂર ગયા પછી તે બે વ્યક્તિઓ એક ગુફા નજીક આવી ઘોડેથી નીચે ઉતરી પડી. તરતજ પેલા ધુરખાવાળા બદમાસે ગુફાના મુખ આગળ જમીન પર પડેલો મોટા પથર નીચે પોતાનો હાથ ધાલી કંઈક કળ દબાવી તે સાથેજ સડ સડાટ કરતો પથર ત્યાંથી દૂર ખસી ગયો. અને નીચે જમીનમાં સડક જેવો સીધો માર્ગ થઈ ગયો. પેલા ધુરખાવાળાએ અંદર જઈ એક ઝીણી સિસોટીનો અવાજ કર્યો અને તે સાથેજ બે હથિયાર બંધી સેવકો ભોંયરામાંથી બહાર આવી આ ધુરખાવાળાને નમન કરી ઉભા રહ્યા. તરતજ પેલા ધુરખાવાળે તેમને સંજ્ઞા કરી એટલે તરતજ તેઓએ ઘોડાની લગામો પકડી, શારદાની ચાંસડી ખભે નાંખી ગુફામાં ઉતરવા લાગ્યા. તેમની પાછળ પેલી બે ધુરખાધારી વ્યક્તિઓ પણ ગુફામાં દાખલ થઈ અને અંદરથી ચાંપ દબાવી ગુફાનું દાર બંધ કરી હાથમાં સળગતો કાકડો પકડી ભોંયરા બહી જવા લાગી થોડેક દૂર ગયા પછી આ ભોંયરામાં એક યોગાન જેવું આવ્યું ત્યાં આગળ ઘોડા બાંધી આ ચારે જણુ એક પથરના ઝોરડા જેવા ભાગમાં આવ્યા તે ઝોરડામાં આવેલી એક નાની સીડી વાટે જમીનમાં નીચે ઉતર્યા, અને ત્યાંથી એક અધારી ગલીમાં નીચે ઉતર્યા, અને ત્યાંથી એક અધારી ગલીમાં થઈ બહાર નીકળ્યાં.

અહીં આગળ ડુંગરની ગુફામાં બે ચાર નાના પથરના શુશોભિત ઝોરડા આવેલા હતા. અને તે ઝોરડાઓમાં દરેક સામગ્રી અને પૂરતાં સાધનો રાખવામાં આવ્યાં હતાં. આ ઝોરડાઓ આગળ પાંચ સાત હથિયારબંધ પહેરેગીરો રાત દિવસ સખત પહેરો ભરતા

દિવસે ઉપરના કુગરમાં રાખેલાં શુભ જાતંઓમાં થઇ સૂર્યનો
આછો આછો પ્રકાશ તથા હવા અજવાળું પડતું અહીં આવ્યા પછી
આ બે જુરખાધારીઓએ પોતાનાં મોં પરનાં જુરખા અલગ કરી શારદાની
ઝાંસડી છોડી તેને એક નાના પથ્થુ શુશોભિત ઓરડામાં પલંગ પર
સુવાડી દીધી. અને ઓરડાનાં દાર બંધ કરી બહાર પહેરો ભરતા
પહેરેખીરીને મૂકી સખત બદોગસ્ત રાખવાનું કહી આ બે જુરખાધારીઓ
ખીંચ ઓરડામાં વિશ્રાંતી લેવા ચાલી ગઇ

પ્રકરણ ૧૨ મું.

દિવાનો ચંદ્ર

અજન્મ એ પ્રેમનાં જાદુ દિવાના પ્રેમીઓ જાણે
બનેલાં પ્રેમમાં ઘેલાં મજાએ પ્રેમની જાણે
વિરહની વેદના વસમી વીતેલી હોય તે જાણે
દિવાનાં પ્રેમનાં દરદી દરદ એ પ્રેમનાં જાણે

(શાન્તિ)

શારદાનું હરણ થયા બાદ બે દિવસ પછી રાજકુમાર ચંદ્રસિંહ
પોતાના મિત્ર મંડળ સહિત શિકારેથી ખાછો આવ્યો. નયમાં આવતાંજ
આ શોકજનક માઠા સમાચાર સાંજળાં તે આભો બની ગયો, પોતાનાજ
સખત ખંડમાંથી મધ્ય રાત્રિએ પોતાની પ્રિયતમા શારદાનું હરણ કરી
જનાર એવો બે આચાનો બદમાસ કાણ મુવો હશે તેનો વિચાર કરતાં
તેનું મગજ એકદમ તપી ગયું, તે ઉશ્કેરાઇ ગયો, તેનું વીર લોહી
એકા એક ઉછળી આવ્યું, અને તેનો હાથ વારંવાર કમરે લટકાવેલી
સમશેર લાણી જવા લાગ્યો, અને પોતાના મિત્ર રામસિંહને સંબોધી
હે રામ !

બોલ રામસિંહ બોલ ! એ ખૂની કાણુ મુઝો હશે ? શું તેને એમ પણ ખબર નહી પડી હોય કે આ ચંદ્ર પોતાની પ્રિયતમા પાછળ કુંગરે કુંગર, વનેવન, અને સમસ્ત પૃથ્વીપર રખડી તેનું હરણ કરનાર નરપિશાચને પકડી તેના રાષ્ટ્ર રાષ્ટ્ર જોડલા દુકડા કરી નાંખશે તેના શરીરને જીવતુંજ જમીનમાં દફનાવી દેશે, અને તે પાપીને પકડવાની ખાતર પોતાનું રાજપાટ પણ ફના કરી નાંખશે, બતાવ, બતાવ, મારા વીર તું બતાવ કે મારી પ્રાણેશ્વરીને પકડી જનાર પિશાચ ક્યાં છુપાયો છે, ક્યાં ગુપ્ત સ્થળમાં સંતાયો છે, તે જરા મને બતાવ, પછી જોઈલે કે આ ચંદ્ર તે પાપીની કેવી પાયમાલી કરે છે એમ બોલતો ચંદ્ર વધારે ઉચ્કેરાયો તેને શાંત પાડતાં રામસિંહે કહ્યું ભાઈ જરા શાંત પડો આપણે આકાશ પાતાળ એક કરી ગમે ત્યાંથી પણ તે બદમાસને પકડી પાડીશું અને શારદા ભાભીને છોડાવીશું.

શારદાનું નામ સાંભળતાંજ ચંદ્ર આવરો બની ગયો, અને બોલી ઉઠ્યો, હા શારદા ! મારી વહાલી શારદા ! તું અત્યારે ક્યાં હોઈશ, કેવી સ્થિતિમાં હોઈશ, હા દેવી શારદા તારા વગર આ તારો ચંદ્ર દિવાનો બન્યો છે, ભાન બૂલ્યો છે, બોલ, બોલ, મારી પ્રિયતમા તું ક્યાં છુપાઈ છે, ક્યાં સંતાઈ ગઈ છે, આવ, આવ, ઓ હૃદય દેવી ! તારે ચંદ્ર જડિત સુખકુ મને એક વખત બતાવ, તારો વિયોગ મારાથી હવે એક ક્ષણ પણ સહન થઈ શકતો નથી બોલ દેવી બોલ તું ક્યાં છુપાઈ છે તારા વગર આ તારો પ્રેમી પાગલ બન્યો છે, ભાન બૂલ્યો છે, દેવી ! તારી પાછળ હું પ્રેમની ફકીરી ધારણ કરી તારા નામની માળા જપી વનેવન, અને કુંગરે કુંગર ભટકીશ, તારી પાછળ મારા પ્રાણની આહુતિ આપીશ, તારા વગર આખા જગતમાં મને ક્યાંય

પથ શાંતિ મળનાર નથી, તારી પાછળ હું પ્રેમ યોગી બની પ્રેમ
સન્યાસ ગ્રહણ કરીશ એમ, બોલતો દિવાનો ચંદ્ર ગાયન લલકારવા લાગ્યો

જીવરના મસ્ત પ્રેમીને જીવન દરકાર શા માટે
દિવાના પ્રેમ વેલાને મરણની બીક શા માટે
પ્રિયાના પ્રેમ યોગીને જગત જંગળ શા માટે
પ્રિયા વેલા ફકીરોને પ્રિયાનો પ્રેમ શીર સાટે
બની શું પ્રેમના યોગી અલખ જગમાં જગાવાના

પ્રિયાના નામની ધુનો અમે હરદમ લગાવાના
ભણીશું પ્રેમના પાઠો દય છે હપ્રેમની શાળા
જપીશું પ્રેમના જપો રટીશું પ્રેમની માળા
ધરીને પ્રેમની કંઈની ગ્રહીશું પ્રેમની ઝાણી
ફકીરી પ્રેમની લગ્નશું. વિભુતી પ્રેમની ચાણી
લલે નિંદ બધી દુનિયા કહે ગાંડા લલે અમને
કહે શાંતી સૂણો યારો નથી દરકાર કંઈ અમને

વારંવાર બે ચાર વખત ગાયન ગાયા બાદ ચંદ્ર ભાન ભૂલી
બેશુદ્ધ બની જમીન પર ઢળી પડ્યો. રામસિંહે તેને ઉચકી પલંગમાં
સુવાડી પાંખો નાખી જરાક શુદ્ધિમાં આણ્યો. શુદ્ધિમાં આવતાંજ
ચંદ્રસિંહ એકદમ બોલી ઉઠ્યો ચાલ, વીરા ચાલ, હાલ અત્યારેને
અત્યારેજ આપણે શારદાની શોધમાં જઈએ એમ બોલતો દિવાનો
ચંદ્ર રામસિંહનો હાથ પકડી મહારાજા પાસે લઇ ગયો. અને રામસિંહે
મહારાજાની આજ્ઞા માગી, બન્ને મિત્રોએ ઘોડેસ્વાર થઇ શારદાની
શોધમાં ઝપાટાબંધ જંગલ તરફ પોતાના ઘોડાઓને પૂરપાટ
દોડાવી મૂક્યા.

પ્રકરણ ૧૩ મું.

સતીની કસોટી

સતી નારી શિયળ કાળે જીવન પરવા નથી કરતી

હજારો દુઃખ પડવાથી સતી નારી નથી ડરતી

પડે છે દુઃખના પહાડે સતી ના સત્યને તજશે

ગમે તેવી મુશીબતમાં પતિ પરમેશને ભજશે

શારદા ! શારદા ! મારી મનમોહિની શારદા ? આ તારા પ્રેમ મંદિરનો પૂજારી તારા સૌંદર્યમાં દિવાનો બની તારી પાસે પ્રેમની બિલ્લા માગે છે. માટે મારી મધુરી હવે વધારે ન તલસાવ આ તારા દાસપર દયા કર, અને તારા અમૃત બર્ષા મીઠા અધરામૃતનું આ સેવકને પાન કરાવ.

ચૂપકર ! ઓ છુરખાવાળા શયતાન ! તારી ઝેરી જીજ્ઞાસને જરાક કાણુમાં રાખ ! અને મને જણાવ કે કુંદનપુરની મહારાણીને મધ્ય-રાત્રિએ ઉઠાવી જનાર, અને આવું હડ હડતું અપમાન કરનાર તું કોણુ મુઓ છે, તે તો મને જણાવ ?

મારી રસીલી ! શું તું હજી પણ મને નથી ઓળખી શકતી, જો ના ઓળખતી હોય તો ઓળખી લે કે આ તારો સેવક તારા પ્રેમના યોગ્ય છે કે નહીં. એમ બોલતાની સાથે તે નરપિશાયે પોતાના મોં પરનો છુરખો એકદમ અલગ કર્યો, અને તે સાથેજ શારદા એક-એક ચમકા ઉઠી આ કોણુ ? મહારાજનો માનીતો સેનાપતિ કાળસિંહ ! શું આવો અત્યાચારી, ખુની, નરપિશાય છે.

કાળસિંહ ! કાળસિંહ ! ઓ ફૂર હૃદયના કાળસિંહ ! તને આ શું સૂઝ્યું ? હું તારી પુત્રી સમાન ગણાઉં તેના પર તને આવો અત્યાચાર

ગુનરતાં જરાપણ શરમ નથી આવતી, ઓ દુષ્ટ મને હાલને હાલ છુટી કરીદે નહિ તો મહારાજ તારા રાષ્ટ્ર રાષ્ટ્ર જેટલા ટુકડા કરી નાંખશે.

અસકર સુંદરી ! તારા મહારાજની મગદુર નથી કે આ કાળસિંહના અંગનો સ્પર્શ કરી શકે સમજી ! આખું સૈન્ય મારા તાબામાં છે, મારા પક્ષમાં છે, મારા એકજ અવાજની સાથે તારા સ્વામિનુ મસ્તક ધડથી જુદુ થઈ જાય તેમ છે, હું કાળસિંહ ધારૂં તો આવતી કાલ કુંદનપુરનો મહારાજ બની શકું તેમ છું માટે સુંદરી તું ચંદ્રને ભુલી જ તારો ચંદ્ર આ જગતમાં ફક્ત બે ધડીનો મેમાન છે. માટે જરા વિચાર કર અને મારા બળતા હૃદયને શાંત કર;

અસકર ! ઓ હિયકારા ! તારા જેવા શિયાળવાંની તાકાદ નથી કે મારા સ્વામિને મારી શકે ! ઓ દુષ્ટ જરા સમજ ! મને તું શા સારૂં રીતિએ છે બોલ, બોલ, ઓ પાપી શયતાન મારા જેવી અબળાને શા માટે સતાવે છે,

શારદા તને મેં એક વખતતો કહ્યું કે હું તારા રૂપમાં દિવાનો બન્યો છું, તારા સૌંદર્યમાં ઘેરો બની ભાન ભુલ્યો છું, તારો પ્રેમ મેળવવા તું કહે તેમ કરવા ! તૈયાર છું.

ચૂપ થા ! ઓ પાપી પિશાચ ! પ્રેમ એ શું ચીજ છે તે તું જાણે છે ? શુદ્ધ દિવ્ય પ્રેમ તો હૃદયના ભાવથી થાય છે. હૃદયની ઐક્યતા અને સ્નેહના અંધનથી પ્રેમ અંધાય છે. તેવા શુદ્ધ પ્રેમમાં હાસ્યની દહેરી નયનના નિઝારા, અને જીવન પ્રાણના સોદા બેલી, પ્રેમ પોષાય છે, તેવા શુદ્ધ પ્રેમ શું તારી પાસે છે ?

હા હા ! મારી વહાલી ! તારા પ્રેમની ખાતર તું કહે તો હું પ્રસુદ્રમાં જન્મલાવું, તું કહે તો પર્વત પરથી પડતું મુકું, અને તું કહે તો મારા દેહનું પણ્ય અલિદાન આપુ પણ્ય એક વખત મને તારા મીઠા મધરતન પાન મગાવ

ચૂપ કર ! ઓ વિચારાંધ વ્યભિચારી નરપિશાચ ! તારા જેવા
લાંપટ પાપીઓ પોતાની ક્ષણિક વિષય તૃપ્તિની ખાતર આંખો છતાં
અંધા બની, હાથે કરી રૌ રૌ નર્કના અધિકારી અને છે સમજ
સમજ ! ઓ શયતાન જરા સમજ, કે વ્યભિચાર એ મદાને પાપ છે.
ઓ પાપાત્મા ! આ લોકમાં આવાં કૃત્ય કરી પરલોકમાં પરમાત્માને તું
શું જવાબ આપીશ !

સુંદરી મને પાપકે પૂછ્યની લેશ પણ દરકાર નથી આ લોક કે પરલોકની
મને લેશ પણ પરવા નથી તારા પરમાત્માની મને કંઈજ જરૂર નથી.

આ લોકને પરલોક શું તેની કદર મુજને નહિ

આત્મા અને પરમાત્મા તેની કદર મુજને નહિ

મારી રસીલી રંગીલી ! હું તારે રૂપ જોઈ મોહાંધ બન્યો છું.
તારે સૌંદર્ય દેખી હું જાન ભુલ્યો છું, અને આ તારે મનોહર ચંદ્ર
જડિત મુખ દેખી હું પાગલ બન્યો છું પ્યારી

મનોહર મુખ આ દેખી દિવાનો હું બન્યો પ્યારી

ગુલાબી ગાલ પર મોહુયો રસીલી તુજને ભાળી

પીવા તુજ એઝનું અમૃત અધીરું હીલ બન્યું મારું

દયા કર દાસ પર દિલખર કહ્યું તું માનીજ મારું

(શાન્તિ)

બસકર ! ઓ પાપી પિશાચ બસકર ! તું મારા કયા રૂપ પર મોહિત
બન્યો છે ? આ મારી કાયા દેખી તું વિવાનો બન્યો છે. તો જરા
વિચાર કર, કે આ મારું શરીર મળ, મૂલ પાચ પરં લોહી, અને
અનેક ગંદી ચીજોથી ભરેલું છે આ મારું મુખ કે જેને તું ચંદ્રની
ઉપમા આપે છે તેજ મુખમાં લાગ લીંટ અને એવી ખીજ અનેક ગંદી
ચીજો ભરેલી છે કે જેને જોતાંજ ઉઘટી થઈ આવે, તેવી ગંધાળી ગંદી

મેારી જેવી કાયા પર તું શા માટે મોહ પામ્યો છે, ઓ મૂર્ખના
સન્દાર જરા સમજ કે,

મગ, મૂત્ર, ગંધાતું ભયુ', ગંદી ગટરસમ દેહમાં
અવલોકતાં ઉલટી થશે, દુર્ગંધ ભરી આ દેહમાં
અંદ્ર સમ આ મુખ તે લીટને લાગે ભયુ'
તુજ સમા કુટિલ કામીએ અંધા બની વર્ણન કયું
શું મોહ પામ્યો સ્તન પરે તો સ્તન ચીરી આ જોઇલે
લોચા લટકતા મૌંસના તે આંખ જોડી જોઇલે
અમ્મત નથી આ દેહમાં મગ મૂત્ર ગંધાતું ભયુ'
આંખો છતાં અંધા બની વ્યભિચારી તેં વર્ણન કયું
(શાન્તિ)

અસકર ! શારદા ! તારું વેદાંત હું સાંભળવા માગતો નથી, તું
મને શું શીખવવાની હતી, આ કાળસિંહ સર્વે શીખેલો છે. સર્વે
સમજી શકે છે, તારા જેવી અનેક પવિત્રતાની પુછડીયો પાસે મેં
પંગ ચંપી કરાવેલો છે, અનેક રમણીઓના રસમંડાર લુટ્યા છે, તો
તું કાણુ વિમાતમાં ? બોલ ! જલદી બોલ ! શું જવાબ આપે છે ? જે
સીધી રીતે નહીં માને તો પછી છેવટે મારે તારા પર બળાત્કાર
ગુજરવો પડશે માટે માનીજા.

ઓ વિષ્ણુમાં અધ બનેલા દૂર હૃદયના કાળસિંહ ! યાદ રાખજે કે
એક સતી સન્મારી પર બળાત્કાર કરવા જતાં પહેલાં તો આ મારી
લોહી તરસી નાનકડી કટાર તારું પાપી કાળજી વીધી આરપાર
નીકળી જશે.

ઓ પાપાત્મા ! તેં જે લાખો અબળાઓનાં શિયળ લૂંટ્યા
હશે, તે બધી તારા જેવી વ્યભિચારી કુત્રતાઓજ તને મળી હશે. કાષ

વીર વીરાંગના હજી તને નહિ મળ્યા હોય, શુદ્ધ સતી તો તારા જેવા વ્યભિચારી કુતરાને કાણુ વારમાં જમીન દોસ્ત કરી, તારું પાપી હૃદય પણ વારમાં ચીરી નાંખે.

અહો ! આટલું બધું હડહડતું અપમાન ! આટલું બધું સતીત્વનું ગુમાન ! અને શૈયનું અભિમાન ! એ નાદાન છોકરી ? આ કાળસિંહ તારા જેવી છોકરીઓના બકવાટથી કંઈ કરી જાય તેમ નથી ચાલ અજમાવ તારું જોર ! એમ બોલતો સેનાપતિ કાળસિંહ પોતાના બે હાથ લાંબા કરી શારદા લાણી ધસ્યો. પણ ચાલાક શારદાએ તેના લાંબા કરેલા હાથના કાંડ પર પોતાની નાનકડી કટાર એવા તો જોરથી ભોંકી દીધી કે તે પાપી એક ચીસ પાડી જમીન પર પટકાઈ પડ્યો અને શારદા હાથમાં કટાર પકડી તે પાપાત્માની છાતી પર ચઢી બેઠી કાળસિંહના મોતની ઘડીયો ગણાવા લાગી અને શારદા તે પાપીનું ખુન કરવા તત્પર બની. પણ કાળસિંહની ચીમ સાંભળી ઝોરડા બદાર ઉભેલા પાંચ હથિયાર બંધ પહેરેગીરો તથા પેલી જુરખાવાળી બાલ્લા હાથમાં ખુલ્લી તરવારો પકડી તે ઝોરડામાં એકદમ દોડી આવ્યાં અને શારદા પર ધસ્યાં, શારદાએ વિફરેલી વાઘજીની માફક છત્તંગ મારી કાળસિંહને પડતો મૂકી આવનાર પહેરેગીરો તરફ હાથમાં કટાર ને મજબુત પકડી તેમના પર તુટી પડી, અને રણનંદીની માફક આખા ઝોરડામાં ધુમવા લાગી, તેની આંખેમાંથી અગ્નિના તણખા ઝરવા લાગ્યા અને જોતજોતામાં તો પાપીના બે સેવકોને સ્વધામ પહોંચાડી દીધા. અત્યારે શારદા ખરેખર મહા માયા સમ બાસતી હતી. તેની પહેરેલી માટી લોહીથી તરબોળ બની ગઈ હતી. પણ એક સુકોમળ અંબળા રાક્ષસી કદના દુબ્બો સાથે ક્યાં સુધી ટક્કર ઝીંઝી શકે આખરે શારદા પકડાઈ પડડાતાં બે લાન બની ગઈ અને તે દુબ્બોએ શારદાના હાથ

પગ મજબુત દોરડાથી બાંધી તેને પલંગમાં સુવાડી પેલી જુરખાવાળી બધાએ કાળસિંહને સેવકો પાસે ઉચકાવી પોતાના શયન ખંડના ઓરડામાં લઈ જઈ પલંગમાં સુવાડ્યો અને તેના જખમી થએલા હાથ પર પાટો બાંધી તેને શુદ્ધિમાં લાવવાનો પ્રયત્ન કરવા લાગી. થોડીક વાર પછી કાળસિંહ જરાક શુદ્ધિમાં આગ્યો અને બોલી ઉઠ્યો વહાલી, તે છોકરી ક્યાં મૂંઝે તેના પર બરાબર બંદોબસ્ત રખાવજે, જોજો નાસી ન જાય અરેરે ! મારા હાથે બહુજ વેદના થાય છે.

વહાલા તે છોકરીના ઓરડા પર આપણા દસ હથિયાર બંધ સેવકોને મૂક્યા છે, તેના પર પૂરનો બંદોબસ્ત રાખ્યો છે, શાંત થાઓ લાવો હું તમારા જખમપર દવા ચોપડું એમ બોલી તે જુરખાવાળી બધા પાળીના જખમપર દવા ચોપડવા લાગી.

પ્રકરણ ૧૪ મું

પ્રિયાની શોધમાં

દિવાનો પ્રેમનો દર્દી પ્રિયાને શોધવા ચાલ્યો

તણ દઇ રાજવૈભવને નિકટવન માર્ગને ઝાલ્યો

ગીબમ ઝડતુનો મમય હતો, મધ્યાન કાળ હોવાથી સૂર્યનારાયણના પ્રચંડ અગ્નિ સમા કિરણોથી જમીન અત્યંત તાપી ગઈ હતી. આવા ખરા બપોરે તાપની લેશ પણ દરકાર કર્યા વગર રાજકુમાર ચંદ્રસિંહ પ્રિયાના નામનું રટણ કરતો, પ્રિયાનુંધ્યાન ધરતો, પ્રિયાના પ્રેમમાં પાગલ પનેલો પ્રિયાનો પ્રેમવેલો પ્રેમચોગી, જંગલે જંગલે અને ઢુંગરે ઢુંગરે, મટકનો પ્રિયાના નામની માળા જપનો બર જંગલમાં ભેટી ભોંયરાવાળા ગરતી નજીક આવી પહોંચ્યો. મધ્યાનકાળ અને સખત તાપ પડતો હોવાથી બન્ને મિત્રોએ ઢુંગરાની નજીક આવેલા એક વડના વૃક્ષ નીચે પાંખાંની લેવા વિચાર કર્યો અને ઘોડેથી નીચે ઉતરી વડની શીંગ

છાંયામાં પોતાના ઘાસીયા પાથરી દીધા. રામસિંહને અત્યંત તરસ લાગેલી હોવાથી તેણે રાજકુમાર ચંદ્રસિંહને કહ્યું. વીરા મને અત્યંત તૃષ્ણા લાગી છે મારા કંઠમાં પાણી વગર કાંટા પડ્યા છે માટે તમે જરા અહીં બેસી આરામલેવો હું આટલામાં ગમે ત્યાં તપાસ કરી પાણી લઈ પાછો આવું છું તમે ત્યાં સુધી અહીંથી ક્યાંય પણ જશો નહિ, જો જો વીરા વિખુટા ન પડી જતા હું હમણાં પાછો આવું છું એમ કહી રામસિંહ ધોડેસ્વાર થઈ પાણીની શોધ કરવા જંગલ ભણી આવ્યો ગયો.

આખાજી રામસિંહના ગયા પછી રાજકુમાર ચંદ્રસિંહ પોતાની પ્રિયતમાનાજ વિચારો કરતો વિચાર વમળે ચઢ્યો. અને દિવાનાની માફક પોતાના મન માથે બોલવા લાગ્યો. અહા ! જંગલમાં ભટકતાં ભટકતાં આજ એ દિવસના વહાળા વહી ગયાં પરંતુ હજી પ્રાણેશ્વરીનો પત્તો ન લાગ્યો, ઓ મારી વહાલી શારદા તું ક્યાં ગઈ; શું પાપીએ તારે ખુનતો નહિ કર્યું હોય, હા તેમજ લાગે છે નહિ તો ગમે ત્યાંથી પણ અત્યાર સુધીમાં તારી બાળ મળ્યા વગર નજ રહે ! શું શારદા તું સ્વર્ગવાસી બની, આ તારા ચંદ્રને રક્ષણતો મૂકી ચાલી ગઈ, ઓ પ્રિયતમા જ્યારે તું મરણ પામી ત્યારે પછી મારે શા સાથે જીવવું, કેના માટે જીવવું, શારદા ! શારદા ! મારી વહાલી શારદા ! હું પણ હવે તારી પાછળજ આવું છું ઓ હૃદયેશ્વરી, શું તું સ્વર્ગમાં બિરાજી છું તો હું પણ હવે સ્વર્ગમાંજ આવું છું આ મંસાર મિથ્યા છે, મૃગજીવ સમાન છે. એમ બોલતો દિવાનો ચંદ્ર ગઝલ ગાવા લાગ્યો.

પ્રભુતા પાત્રને પામી બિરાજી સ્વર્ગમાં પ્યારી
સ્વર્ગ ને તેંગણ્યું પ્યારું મધુરી મોહિની મારી
અરે પ્યારિ પ્રિયા મારી દયાના દીલતે ધારી
રક્ષણતો ચંદ્ર ને કીધો સલુણિ શારદા મારી

પતિને શું ભુલી જઈને જગત ખાજી તજી દઈને
 સ્વર્ગમાં શું ગિરાજ્યાં છે, રસીલી શું રીસાયાં છે
 પુનિત ભાવે કીધી સેવા પતિવ્રત ધર્મ ઉજવાડ્યો
 પતિ સેવા કરી પ્રિતે સતિનો ધર્મ શુભ પાડ્યો
 હતા હા ? તે દિવસ કેવા દૃઢ્ય ને શાન્તિ દેનારા
 બન્યા તે આજ એ શાણી જીગરને કલ કરનારા
 ગયેલા તે દિવસ સુખના મને તે યાદ આવે છે
 રમરણ એ દિનનું કરતાં નયનથી અશ્રુ વરસે છે
 કદી દીવાં હશે દુઃખો ક્ષમા તેની હવે કરજે
 દુખી તુજ ચંદ્રને શાણી હવે બસ ! માફ હા કરજે
 ક્ષમા માગું ! ક્ષમા માગું ! હૃદય દેવિ હવે તારી
 મળો સ્વર્ગસ્થ ને શાન્તિ વિનંતિ એજ છે મારી
 પ્રભુ દરબારમાં પ્યારી તને શાંતિ હવે મળજે
 વિભુ તુજ આત્મ ને શાંતી સદા સુખ શાંતિમય કરજે
 ગઈ જે હાથથી ખાજી હવે ઉઘોગ શું થાયે
 દુખી તુજ ચંદ્રનાં આસુ ન જોવાયે ! ન દરોવાયે !
 સહન કરતો ! ધીરજ ધરતો ! દુઃખી થાતાં ઘડી રડતો
 પરંતુ દૈવના ઘાએ સદા કીધો મને રડતો
 મૂરખ મન માનજે મારા અરે દીન એક છે મરવું
 તજી આ જગતની માયા પ્રભુની પાસ જવાનું
 ખીસેલું પુષ્પ ખરવાનું જે જામ્યું તે જવાનું છે
 અમર કોઈ નથી ચારો જગત ફાની થવાનું છે
 હવું કોનું ! ગયું કોનું ! રહું કોનું ! રહે કોનું !
 ગઈ જે માર્ગથી પ્યારી જગત તે માર્ગ જવાનું

રહ્યાનો હુષ શો કરવો ગયાનો શોક શો ધરવો
 વિભુ નામ હમ પ્રિતે સફળ આ જન્મને કરવો
 પ્રભુ તે પ્રેમી આત્માને કરો શાન્તિ જગાત્મારે
 કહે શાન્તિ સદા શાન્તિ પ્રભુ બક્ષો અમર શાન્તિ

ગઝનમાં ગુલતાન બનેલો ચંદ્ર વારંવાર ગઝન ગાઘ રહ્યો હતો. તેવામાં સેનાપતિ કાળસિંહ ગુફામાંથી બહાર નીકળી વડ વૃક્ષના નજીક આવી ઉભો રહ્યો પોતાનો શિકાર સપડાએલો જોઇ કાળસિંહ કુમારની નજીક ગયો, અને દિવાના ચંદ્રની પાછળ જઇ એકા એક તેના પર હુમલો કરી તેને પકડી જમીન પર પટકી તેના હાથ પગ દોરડાથી બાંધી તેને લઇને ભેદી ભોંયરામાં આલ્યો ગયો, અને આ જાન બૂલેલા પ્રિયા ધેરા પ્રેમીને એક ઓરડામાં કેદ કર્યો.

પ્રકરણ ૧૫ મું.

મિત્ર ધર્મ.

ચંદ્રસિંહને કાળસિંહ ઉપાડી ગયો ત્યારબાદ થોડીક વાર પછી રામસિંહ પાણી લઇને તે સ્થળે આવી પહોંચ્યો, પણ વડના વૃક્ષ નીચે ચંદ્રસિંહને ન દેખતાં તે એકદમ ગભરાઇ ગયો અને આળુ આળુ મિત્રની તપાસ કરવા માંડ્યો. વડના ઝાડ નીચે પડેલાં પગલાં જોઇ તે પગલાંની નિશાનીએ નિશાનીએ કુંગર બાણી જવા લાગ્યો. પણ કુંગર પર જતાં પથરોમાં પગલાં જણાયાં નહિ. તેથી તે મુંઝાયો, વિચારમાં પડ્યો, આખો કુંગર અને ઝાડી ખુંદી વળ્યો, પણ ક્યાંય પણ મનુષ્ય મારનો અવાજ તેના સાંભળવામાં ન આવ્યો. તે અત્યંત વિચારવશ બની ગયો, પોતાના પ્રિય મિત્રનો એકા એક વિયોગ

થવાથી તે આવરો બની ગયો. પણ ધીરજ રાખી ગમે ત્યાંથી પણ પોતાના મિત્રને અને સતી શારદાને છોડાવી લાવવાનો તેને પોતાના મન સાથે દ્રઢ સંકલ્પ કર્યો. રાત્રિ પડી ગએલી હોવાથી અને આખો દિવસ રખડી રખડીને થાકી ગએલો હોવાથી રામસિંહ વડના ઝાડ પર ચઢી તેની એક ઘટાદાર ડાળીમાં ધ્રુપાદને બેઠો.

કાળી બમર જેવી રાત્રિ સમ સમ અવાજ કરતી પસાર થઈ રહી હતી. ડુંગર અને ઝાડીમાં જંગલી જનાવરોની ચીસો સંભળાઈ રહી હતી. લગભગ મધ્ય રાત્રિનો સમય થવા આવ્યો હતો એ અરસામાં સામે ડુંગરની ખીણમાં કંઈક અજવાવા જેવું દેખાવા લાગ્યું રામસિંહ ઝાડ પર બેઠે બેઠે તે અજવાળા સામે જોઈ રહ્યો. થોડીક વારમાં તો તે અજવાળું પોતાના ભણી આવતું હોય તેમ રામસિંહને જણાતું રામસિંહ ઘટાદાર પાંદડાંમાં સાવચેતીથી ધ્રુપાદને પોતાનો હાથ તરવારની મુઠ પર રાખી બેઠો. અલ્પ વખતમાં તો રામસિંહ જે ઝાડ પર બેઠો હતો તેજ ઝાડ નીચે બે ધુરખાવાળી વ્યક્તિઓ ખીજ બે હથિયાર ખંધ સેવકો સાથે તે ઝાડ નીચે આવી ઉભી રહી સેવકોના હાથમાં સળગતા કાકડા હતા. તેજો ચારે જણુ ઝાડ નીચે આવી બેઠા પછી પેલા બે ધુરખાવાળાએ પોતાના મુખ પરથી ધુરખા અલગ કર્યા.

રામસિંહે કાકડાના આજી અજવાળામાં તેમના મુખ તરફ દ્રષ્ટિ કરી, અને તેમનું મોં જોતાંજ તે એકદમ અમકયો, ગભરાયો, અને હમણાંજ નીચે પડુ પડુ થઈ રહ્યો, પણ પાછો તરતજ સાવધ બની જઈ, તેમની થતી વાતચીત સાંભળવા લાગ્યો. આ ધુરખાવાળા તે સેનાપતિ કાળસિંહ, અને પેલી ધુજ સુરત બેઠી ગલા એ બે જણુ હતાં. શીખમઝડતુ હોવાથી ભોંયરામાં સખત ગરમી પડતી હોવાથી એ

એ જણા પોતાના એ હથીયાર બધ સેવકો સાથે બહાર ખુલ્લા મેદાનમાં હવા ખાવા સાર આવ્યાં હતાં.

વૃક્ષ નીચે બેઠા પછી કાળસિંહે પેલી ધુરખાવાળી બહાના ગળામાં હાથ નાંખી કહ્યું. વહાલી આજ સ્થળેથી બપોરે હું આપણા શિકારને પકડી લાવ્યો હતો. હવે બસ! આપણો બેડો પાર થઈ ગયેલોજ સમજી લેવો કેમકે રાગને તો હું હવે એક ચપટીમાં ચોળી નાંખીશ, પછી હું મહારાજ અને તું મારી મહારાણી એમ કહી કાળસિંહે તે બહાના મુખ પર એક ચુંગન ક્યું અને કહ્યું પ્યારી હવે આપણું કામ ફતેહ થઈ ગયું સમજી લેવું, પણ પેલી રંગીલી રસીલી જરા માની જન્ય તો ફીક, નહિ માને તો ક્યાં જવાની છે. કાલે સવારમાં હું તેને બરાબર ઠેકાણે લાવીશ, અને તે છતાં પણ જો નહિ માને તો પછી તમે તેના પર જોર જીલમથી બળાતકાર ગુજરી તમારી ઇચ્છાને તૃપ્ત કરજો.

પણ વહાલી! એ છોકરી બહુ ઉદ્વિગ્ન છે જોને આ મારા કાંડાનો જખમ હજી પણ રૂઝાયો નથી. પણ હવે તો કાલ ગમે તે પ્રકારે પણ હું તેને છોડવાનો નથી.

જબરી હશે તો પણ આપણા કબજામાં આવેલી ક્યાં જવાની છે, એતો હું જ તેને કાલ પાંસરી કરીશ પણ પેલા ચંદ્રનો કાલને કાલ વધ કરી નાંખજો, એટલે આપણો ખરો કાંટો તો દૂર થઈ જન્ય ધુરખાવાળી બહાએ કહ્યું

અરે દિલદાર એને તો કાલને કાલ કાર કરી નાંખીશ મને કંઈ કહેવું પડે તેમ નથી. ફીક લ્યો ત્યારે હવે જમીને જરા આરામ લઈએ તો સારું કારણ કે કાલ સવારમાં બધો ફેંસલો કરી નાંખવો છે માટે

ચાલો જરા નિંદ્રા લઇ મગજ શાંત કરીએ કાળસિંહે કહ્યું અને આ ચારે જણ ત્યાંથી ઉડી પોતાના નિવાસ તરફ જવા લાગ્યાં.

વૃક્ષ પર લપાઇને ખેસી રહેલો રામસિંહ તો આ બધી વાતચીત સાંભળી એકદમ આભોજ બની ગયો, ગભરાઇ ગયો, અને પેલી ખુરખાવાળી વ્યક્તિઓના ગયા પછી તેમનું રહેઠાણ જોવા સાર તેમની પાછળ જવાનો નિશ્ચય કરી ધીમે ધીમે ઝાડ પરથી નીચે ઉતર્યો, અને તે બદમાસોની પાછળ પાછળ અધિકારમાં છુપાતો, છુપાતો, ધીમે પગલે તેમની પુંડળ પુંડળ જવા લાગ્યો બદમાસો ગુફાના દ્વાર નજીક આવી છુપી ચાંપ દબાવી ગુફામાં દાખલ થઇ ગયા, તે રામસિંહે દૂરથી જોયું, ગુફામાં પેસવાનો માર્ગ છુપી ચાંપથી કેવી રીતે ઉઘડે છે, તે ખરાખર લક્ષ્ય પૂર્વક ધ્યાનમાં રાખી, ગુફામાં દાખલ થવાના દ્વાર પર રામસિંહે નિશાની કરી. પોતે એકલો દુશ્મનો સામે અગ્નણી બેદી ગુફામાં ફાવી શકે તેમ ન હોવાથી આ બાબતની ખતર મહા-રાગને આપવાનો તેણે વિચાર કર્યો. અને તરતજ પાસેની ઝાડીમાંથી પોતાના ઘોડાને લાવી અધારી કાળિ રાત્રિએ પોતાના પ્રાણની પણ પરવા રાખ્યા વગર ઘોડેસ્વાર થઇ અધિકારમાં પોતાના ઘોડાને નગ્ર બણી પુરપાટ દોડાવી મૂક્યો.

પ્રકરણ ૧૬ મું.

પ્રિયાનું મિલન અને પાપીનો પરાજય

કાળસિંહે જ્ઞાન ભૂલેલા પ્રિયાધેજા પ્રેમી ચંદ્રને ભોંયરામાં લઇ જઇ શારદાની પાસેની બીજી ઓરડીમાં તેને કેદ કર્યો થોડોક સમય વીતી ગયા પછી ચંદ્રસિંહ જરાક શુદ્ધિમાં આવ્યો. પોતાને કોઇએ

કદ ક્યો છે તેવું તેને જણાયું. પાણી વગર તેનો જીવ તરફડતો હતો. તે ઉડી ઉભો થયો અને બીંતે હાથ ફેરવતો ફેરવતો આ કારાગૃહમાંથી શી રીતે છુટવું તેનો વિચાર કરતો અધારા ઝોરડામાં બીંતે હાથ ફેરવતો અધારે ફરી રહ્યો હતો.

તેવામાં અચાનક તેનો હાથ દિવાલમાં ખોસેલા એક લોખંડના સળીયા પર પડ્યો તે સળીયાને ચંદ્રસિંહે ધ્રુણાજ ગ્જેરથી ગળા પુર્વક ખેંચ્યો અને તે સાથેજ તે સળીયા નીચેની દિવાલ સડસડાટ કરતી જમીનમાં ઉતરી પડી. ચંદ્ર એકાએક ચમક્યો અને ચાર ડગલાં પાછળ ખસી જઈ દિવાલ તરફ દ્રષ્ટિ કરી તો સામે પાસેના ઝોરડામાં જવાનો માર્ગ જણાયો. ચંદ્ર ધીમે ધીમે પગલે તે ઝોરડામાં ગયો. તે ઝોરડામાં એક ઝાંખો દીવો બળી રહ્યો હતો. અને ઝોરડા વચ્ચે એક પક્ષગ પડ્યો હતો. તે પક્ષગમાં કોઈ સ્વરૂપવાન યુવતીના હાથ પગ દોરડાથી બાંધી પક્ષગમાં સુવાડેલી ચંદ્રે દીડી ચંદ્ર મંદ મંદ પગલાં ભરતો પક્ષગની નજીક ગયો અને દીવાના આજી પ્રકાશમાં તે યુવતીના મુખ તરફ દ્રષ્ટિ કરી તે એકદમ ચમક્યો, હર્ષધેજો બન્યો. અને એકદમ બોલી ઉઠ્યો કાણુ! કાણુ! મારી વહાલી શારદા!

એમ બોલતો પ્રેમ ધેજો ચંદ્ર પક્ષગમાં સુતેલી શારદાના શરીરે વીંટાઈ ગળ્યો શારદાના હાથ પગનું બંધન છોડી નાંખી શારદાને પોતાની સોડમાં દબાવવા લાગ્યો.

પતિનો પરિચય મીઠો મધુરો સ્વર સાંભળતાંજ એ શુદ્ધ બનેલી શારદા એકાએક બાનમાં આવી પતિના ગળે ગાછી પડી અને બોલી કાણુ! મારા વહાલા ચંદ્ર! પ્રભુ તમે આવ્યા તો ખરા! એમ કહી સ્વામિને ભેટી પડી ચંદ્રે તેને પોતાની છાતી સરસી દબાવી, આંસૂગન આપી, તેના ઉપર ઉપરા ઉપરી ચુંબનનો વર્ષાદ વરસાવ્યો, બન્નેની

આંખમાં સ્નેહનાં અશ્રુ આવ્યાં, બન્ને પ્રેમીઓ પ્રેમધેણાં બની અરસારસ ભેટયાં મળ્યાં, અને આનંદમાં લીન બન્યાં. સ્વામિનાં દર્શન થતાંજ સતી શારદાના હૃદયનો પાર ન રહ્યો. જેવી રીતે કોઈ ચુસ્ત ભક્તને તેની ભક્તિ અને તપના પ્રભાવે સત્પુરુષનું મિલન થતાં જેવો અનંદ આનંદ થાય તેવો અપૂર્વ આનંદ સતીને પતિના મિલનથી થયો. સ્વામિને તે સ્નેહથી ભેટી પડી. અને ચંદ્રે પણ પોતાની પ્રિયતમાને પ્રેમપૂર્વક આલિંગન આપી છાતી સગસી દબાવી. શારદા જેમ વૃક્ષને વેંટડી લપટાય તેમ પતિના અંગે લપટાઈ અને આ બન્ને પ્રેમધેણાં પ્રેમીઓ પ્રેમાનંદનું પાન કરતાં સ્વર્ગ સુખ અનુભવવા લાગ્યાં.

અહા ! કેવું અપૂર્વ દ્રશ્ય ? કેવું મિલન ? આ સમયે આ બન્ને પ્રેમી દંપતિને કેટલો બધો અનંદ આનંદ થયો. હશે ? તેનું વર્ણન કરવાની શક્તિ આ ક્ષુદ્ર કલમમાં નથી. ખરેખર પ્રમાણ પતિ પતિની વિગેગ જેટલો દુઃખમય છે, તેનાથી પણ અધિક તેમનો સંયોગ સુખમય છે. બન્ને પતિ પતિ પ્રેમથી ભેટયાં, મળ્યાં, અને હર્ષાશ્રુ નિખાળ્યાં. અહા ! પ્રેમ એ કેવી અજબ વસ્તુ છે ? સ્નેહના સાગરમાં એક વખત પડ્યા પછી કંઈ પણ સુઝતું નથી. સ્નેહ એ એક અઘોરિક દિવ્ય ચીજ છે. સાચા સ્નેહથીજ સર્વે કાર્ય સિધ્ધ થઈ શકે છે. સ્નેહથીજ પ્રભુ વશ થાય છે. અને સ્નેહથી જે આ સકળ સૃષ્ટિ ચાલી શકે છે. સ્નેહ વગરનો યંસાર સ્મશાનવત છે. સ્નેહ ? સ્નેહ ? સાચા હૃદયનો શુધ્ધ સ્નેહ એ એક દૈવી ચીજ છે.

હતાં મળતું અને લયલી બળ્યાંતાં સ્નેહની આગે,
અરે ? પરિણામ એ આવ્યું સુખ્યાં તે સ્નેહને માટે;
જુઓ શીરી અને ફરહાદ હૃદયનાં શુધ્ધ પ્રેમી તે.
કસોટી સ્નેહની કરતાં દટાયા કલ્પમાં સાથે.

પતિ પતિ એક ખીબના કંડમાં હાથ નાંખી પલંગ પર બેઠાં.

શારદાએ સ્વામિને આલીંગન આપતાં કહ્યું વહાલા ! આપના વિયોગમાં આ દાસીને ધણું સહન કરવું પડ્યું એટલું બોલતાં શારદાની આંખોમાં અશ્રુ ભરાયાં, પ્રિયતમાના અશ્રુ લુછતાં ચંદ્રે કહ્યું. હૃદયદેવી હવે ન ગભરા, થવાનું હતું તે થઈ ગયું આપણા કર્મમાં જે દુઃખ ભોગવવાનું હતું તે કાણુ મિથ્યા કરી શકે ? પણ વહાલી હવે મને જણાવ કે તારી આ દશા કરનાર પાપાત્મા કાણુ મુઝો છે ?

શારદાએ પોતાના પર વીતેલી હકીકત સવિસ્તર સ્વામિને જણાવી અને તે સાંભળતાંજ ચંદ્ર ક્રોધથી રાતો પીળો થઈ ગયો. અને એકદમ બોલી ઉઠ્યો.

કાણુ કાળસિંહ ? ઓ કાળા કૃત્યના કરનાર કાળા નાગ ? હવે તારો વિનાશ પાસે આવ્યો સમજી લેજે પાપાત્મા ! હવે પળવારમાં તારો અંત આવ્યો છે એમ નક્કી સમજજે, પ્રાણેશ્વરી તે પાપીએ તને રીખાવી, તારા ઉપર આવો અનહદ જીવ્મ ગુમગ્યો, ઠીક છે ઓ શયતાન ? હવે તારે આવી બન્યું છે, પ્રભુ ! શાંત થાઓ પાપીને તેના પાપ કર્મનો જીલ્લો પરમકૃપાળુ પરમાત્મા અવરૂપે આપણે શારદાએ કહ્યું. દેવી ? દેવી ? હું જ્યાં સુધી તે નરપિશચનુ મરતક ધડથી જીલ્લું નહીં કરે ત્યાં સુધી મને શાંતિ વળનાર નથી તે નથીજ ચંદ્રે ગર્જના કરી કહ્યું.

ચંદ્રસિંહનો ભયંકર અવાજ સાંભળી ઓરડા બહાર પહેરો ભરનાર પહેરેગીર એકાએક ઉંઘમચી ચમકીને જંગી ઉઠ્યો. અને આ બાબતની ખબર પોતાના સરદારને કહેવા શ્વાસભેર નાઠો કાણુવારમાં તો કાળસિંહ હાથમાં ખુલ્લી શમશેર પકડી પોતાના દસખાર હથિયાર બંધ સેવકો સાથે શારદાના ઓરડામાં આવી પહોંચ્યો અને ભયંકર ગર્જના કરી બોલી ઉઠ્યો.

ઓ ઉધ્ધત નાતાન છોકરા ! હવે આજ તારે મૃત્યુ નજીક આવ્યું છે, એમ સમજી લેજે કમખખત કુમાર ! હું કેવો શૂરવીર છું તે તું જાણે છે ?

હા બાળ્યું છું. તને સારી રીતે બાળ્યું છું વિશ્વાસવાતી, નીમક દરામી, નીચ ફૂતરા ? તારા જેવા લુચ્ચાના સરદાર, અધર્મના અવતાર, અને પાપના પુતળાને હું ઘણી સારી રીતે બાળ્યું છું.

ઉફ ! આટલું બધું અપમાન ! ઓ નાદાન છોકરા ? આ અપમાનનો બદલો આ ક્ષણેજ હું તને હમણાં આપું છું. હું કેણુ ? કાળસિંહ ? આગની ફૂંકો ફેંટી તને આ તારી શારદાને ક્ષણવારમાં મારા રવાધીન કરીશ

ચૂપ થા ? વિશ્વાસવાતી નરપિશાય ? એકદમ બોલતો અંધ થા ? ધિક્કાર છે ? નીમક દરામી નીચ શયતાન ? તને સહસ્ત્રવાર ધિક્કાર છે ? ઓ રજપુત કુદાંગાર તારા અન્નદાતાનું અપમાન કરતાં તને જરા પણ શરમ નથી આવતી, ઓ પાપાત્મા ? તેં ક્ષત્રિયના નામને લગવ્યું છે ? માતાની કુખ લગવી છે ? પાપી પિશાય સાંભળ,

લગવી કુખ માતાની લગવ્યું નામ ક્ષત્રિયનું,
લગવ્યા પૂર્વજે પાપી લગવ્યું નામ માનવનું;
લગવી જન્મ ભૂમિને લગવ્યું હૃંચ માતાનું,
વિષય લપટ વ્યભિચારી લગવ્યું લૂણ ખાઈલું.
(શાન્તિ)

ઓ કાળસિંહ ? કાળાં કર્મોના કરનાર કાળસિંહ ? તહેં ક્ષત્રિયની ગત લગવી છે. ત્રિશુદ્ધ વંશમાં અવતાર લઇ નામ કુખાવ્યું છે, પણ હવે તારા કરેલા પાપકર્મોની શિક્ષા હું તને હમણાં પળવારમાં આપું છું.

અરે નાદાન છોકરા ? આ કાળસિંહ તારા જેવા છોકરાઓના બકવાટથી કંઈ કરી ગય તે મનથી તું બાળે છે કે હું કેટલો ભયંકર છું, મારા પંડામાંથી હવે તું પ્રાણાંતે પણ છુટનાર નથી હું ખાઈ તો આ સ્થળે અત્યારેજ તને પળવારમાં જમીન દોસ્ત કરી નાખું, મારે આવું ભયંકર અપમાન રનારને છેટે આ મારી નરવારથી દુડે દુકડા

કરી નાખું તું મને ઓળખે છે ? હું કાણ ? કાળસિંહ ? આ કાળસિંહ ?
ખુદ કાળથી પણ ડરે તેમ નથી. ઓ નાદાન છોકરા ?

બકવાટ બહુ કરેતો નહિ તુજ પ્રાણ જાશે પલ્કમાં,
આ કાળસિંહ ગુસ્સે થશે તો રહીશ નહિ તું બલ્કમાં.

ચૂપ કર ચંડાળ ? આ ચંદ્રસિંહ તારા જેવા નમાલા હીયકારાથી
ડરી જાય તેવો નથી તું જાણે છે કે—

કાયર નમાલા ક્ષત્રિયો, આગળ ચરે તું ધીર છે;
તુજ કાળનો પણ કાળજો, સામે ઉભેલો વીર છે.
આ સિંહનો બાળક કદી ડરશે નહિ શિયાળથી,
હુકડા કરે તુજ દેહના, તું આજ બચવાનો નથી.

છટ, છટ, શિયાળવા તું મને શું કરી શકે તેમ છે આ ચંદ્રસિંહ
આજે તને તારા કરેલા ભયંકર પાપકર્મોનો ગદગો આપવા તારી
સમક્ષ આવી ઉભો છે માટે હવે તું મૃત્યુ નેમેટવા જલ્દી તૈયાર થા ?
પાપાત્મા ? તારા જેવા પાપીના ભારથી આ પૃથ્વી માતા ભારે મરે
છે ? માટે ચાલ થઈ જા તૈયાર ?

ગોહ ? આટલું બધું ભયંકર અપમાન ? આટલું બધું શૌર્યનું
અભિમાન ? તો લે ચાલ થઈ જા તૈયાર ? નાદાન છોકરા યાદ રાખ કે ?

આ કાળસિંહ આજે તને, જીવતો કદીના મૂકશે;
શૂરવીરની શમશેર તુજને, સ્વર્ગમાં પહોંચાડશે.

એમ બોલતો કાળસિંહ ક્રોધથી રાતો પીળો બની હાથમાં ખુરડી
તરવાર પકડી ચંદ્ર બણી ધસ્યો.

પાપીને પાસે આવતો નેષ્ઠચંદ્રસિંહ સિંહની માફક લજ્જાગ મારી
એકદમ દૂધ્યો. અને કાળસિંહના એક સેવકના મોઢાપર જોરથી
ઘપડાક તારી તેના હાથમાંની તરવાર ઝુંટાવી એકાએક કાળસિંહના
સામે ધસ્યો, પરંતુ કાળસિંહના અમંખ્ય સેવકોએ એકદમ ચંદ્રસિંહને

ધેરી લઇ તેના પર તુટી પડ્યાં. પણ ચાલાક ચંદ્ર પોતાની તરવાર વીઝળીની ઝડપે ફેરવતો, દુશ્મનોને દંડાવતો, એક પછી એક કાપવા લાગ્યો. જોત જોતામાં તો ચંદ્રસિંહે કાળસિંહના પાંચ સાત સેવકોને જમીન દોસ્ત કરી નાંખ્યા આખો ઓરડો રક્તથી રંગાઇ ગયો. અને બહાદુર ચંદ્ર લોહીથી ખગડાએલી નગ્ન તરવાર પકડી આખા ઓરડામાં મહાન ફેશરીની માફક ધુમવા લાગ્યો.

એકાએક ચંદ્રસિંહની આવી વીરતા જોઇ કાળસિંહ દિગ્ભૂત બની ગયો અને બહાર ઉભેલા બીજા સેવકોને ઓરડામાં બોલાવ્યા તેમણે ચારે બાજુથી ચંદ્રસિંહને ધેરી લઇ તેના પર ઉપરા ઉપરી તરવારોના ઝટકા મારવા શરૂ કર્યાં. ચાલાક ચંદ્ર દુશ્મનોના ધા પોતાની તરવાર પર ઝીલી લઇ તેમનાં મસ્તક ધડથી જુદાં કરવા લાગ્યો. પણ છેવટે એકલો ક્યાં સુધી ટકી શકે? તેના શરીરે તરવારના બે ચાર મખત ધા વાગ્યા હતા આખું શરીર રક્તથી રંગાઇ ગયું હતું. છતાં પણ ચંદ્રસિંહ પોતાના પ્રાણની પણ પરવા કર્યા વગર દુશ્મનોને દંડાવી રહ્યો હતો.

આજ સમયે ઓરડા બહાર ભોંયરામાં પીસ્તોલના ઉપરા ઉપરી ભડાકા, અને હથિયારોના ખડખડાટનો અવાજ એકાએક કાળસિંહના કાને પડતાં તે ચમક્યો, આશ્ચર્ય ચકિત બની ગયો, અને ઓરડા બહાર નજર કરી તો અસંખ્ય હથિયારગંધ સૈનિકો પોતાના માણસોને કાપતાં કાળસિંહે દોડાં. અચાનક આવો ભયંકર પ્રકાર અનેવો જોઇ કાળસિંહ વિસ્મીત અને ભયભીત બની જઇ ગભરાયો, અણધાર્યાં જોડ્યાંતા હુમલાથી કાળસિંહ આશ્ચર્ય ચકિત બની જઇ દિગ્ભૂત બની ગયો. તેના મુખમાંથી એક પણ અક્ષર બહાર નીકળી શક્યો નહીં. તેની બહાદુરી હવામાં ઉડી ગઇ. અને નાસી છુટવા માટે આડા અવળાં ફાંફાં મારવા માંડ્યો પણ બર્થ? આવનાર સૈનિકોએ

કાળસિંહના તમામ માણસોને કાપી નાખી કાળસિંહને જીવનો પકડી તેને ફેદ કર્યો. અને આખા ભોંયરામાં દરેક સ્થળે ફરી વળી જે જે માણસ હાથ આવ્યા તેમને કાપી નાખ્યાં. છેવટે કાળસિંહના સુવાંના ઓરડામાં તપાસ કરી તો પલંગ નીચે છુરખાથી છુપાવેલા મુખવાળી એક સ્ત્રી તેમની નજરે પડી. તેને જીવતી પકડી ફેદ કરી બેઠી ભોંયરાનો નાશ કર્યો.

પ્રકરણ ૧૭ મું.

કર્મફળ

કરે છે કર્મ જે રૂડાં, સદા ત્યાં સુખના વાસા;
કરે છે કર્મ જે યુરાં, સદા ત્યાં દુઃખના વાસા.
વાવીને વૃક્ષ આવળુ, વૃથા છે આશ્રની આશા.
અશુભ કર્મો થકી હરગીજ, વૃથા છે સુખની આશા.

પ્રિય. વાંચક આ નવા આવનાર સૈનિકો તે મહારાજા શરસિંહના માણસો હતા. રામસિંહે રાતોરાત નગ્રમાં જઈ મહારાજાને આ આપતની ખબર આપી. અને મહારાજાએ પોતાનું અગ્રંથ્ય હથિયારબંધ લશ્કર લઈ એકદમ બેઠી ભોંયરામાં પ્રવેશ કરી ખરી અણી અને ટોકડીના વખતે ચંદ્રસિંહને અચાવી લીધો. અને દૃષ્ટ કાળસિંહ અને છુરખાવાળી બેઠી બન્નાને જીવતાં પકડી તે બે જણને ફેદી કરી અંદોવાન બનાવી બેઠી ભોંયરાનો નાશ કર્યો. અને પોતાના પૂત તથા પૂતવધુને છોડાવી વાજતે ગાજતે નગર બહી પ્રયાણ કર્યું.

આજે આખા કુંદનપુરમાં સર્વત્ર આનંદ આનંદ થઈ રહ્યો નગરજનો પોતાના ભાવી રાજાને પુષ્પથી વધાવા લાગ્યાં. આખા નગ્રમાં આનંદોત્સવ ઉજવાયો. રાજમાતા લક્ષ્મીદેવીના હર્ષનો તો કંઈ પારજ ન રહ્યો. તેમને પોતાના પૂત તથા પૂતવધુને ધણાજ

હર્ષપૂર્વક ભેટી અનહદ આશીર્વાદ આપ્યો. અને જાણુને ક્ષેમ કુશળ નિર્વિધે પાછાં આવેલાં જોઈ આખા રાજમહેલમાં અને નગરમાં આનંદ આનંદ થઈ ગયો. દુષ્ટ કાળસિંહને તથા ધુરખાવાળી બલાને કેદમાં પૂરવામાં આવ્યાં અને બીજે દીવસે દરબારમાં તેમને યોગ્ય શિક્ષા આપવા મહારાજાએ જણાવ્યું આજનો આખો દિવસ આનંદ અને ખુશાલીમાં પસાર થયો. દરેકની આંખમાં હર્ષના આંસુ આવ્યાં, પરસ્પર ભેટયાં, મળ્યાં, અને અન્યોઅન્ય સુખ દુઃખની હકીકત જણાવી હૃદય ભાર ઝોછો કર્યો. અને સર્વે કોઈ આનંદમાં ગુલતાન અન્યાં આખો દિવસ આનંદમાં પસાર થયો. અને સર્વે જાણુ આનંદમાં ગરકાવ બની ગયાં.

રાત્રિ પડી, જળ જાંપી ગયું. અને આખું જગત નિદ્રાદેવીને આધીન અન્યું. અંધકારમયી રાત્રિએ બીપજ સ્વરૂપ ધારણ કર્યું હતું સર્વત્ર સ્મશાનના જેવી શાંતિ પથરાઈ રહી હતી. મધ્યરાત્રિ વ્યતીત થવા આવી હતી કુંદનપુરની જેલમાં ઝાંખા કાનસોનું અજવાળું નહીં જેવું જણાતું હતું જેલની કોટડી બહાર એ પહેરેગીરો હાથમાં નગન તરવારો પકડી પહેરે ભરી રહ્યા હતા. કારાગ્રહની અંધારી કોટડીમાં કાળસિંહ અને ધુરખાવાળી બલા શોકાતુર વદને લમણે હાથ દબ કરેલાં પાપનો પશ્ચાતાપ કરતાં સ્તબ્ધ બનીને છાનાંમાનાં જગતાં ખેસી રહ્યાં હતાં જ્યારે આમાં જગત નિદ્રાદેવીને આધીન બની કાણુવાર જગતની જંગળ, અને સુખ દુઃખ વીસરી જઈ પરમ શાન્તી અનુભવતું હતું ત્યારે આ અને પાપનાં પુતળાં પાપકર્મોનો પસ્તાવો કરતાં વિચાર વશ બની, હિંસા વદને અસહ્ય મનોવેદના ભોગવી રહ્યાં હતાં. આખરે થોડીકવાર, પછી ધુરખાવાળી બલાએ કાળસિંહની નજીક જઈ તેને સંમોધી ઘણાજ હિંમતવાળી બોલવા માંડ્યું.

કાળસિંહ? કાળસિંહ? ઓ કાળા કર્મના કરનાર કાળા નાગ? તેં મારી આ દશા કરી? દુષ્ટ શયતાન? તારા જેવા પાપાત્માની

સોગતથી હું મારા ધર્મથી બ્રષ્ટ બની, બલિચારી બની, મેં માર્કે સર્વસ્વ લૂંટાવી દીધું. અને અતે આ દશા ? એા નરપિશાચ ?

બની સૌંદર્યમાં ઘેલી, બની તુજ સાથ બલિચારી;
અરે ? પાપી વિપય લ'પટ, કરી તેં આ દશા મારી.
ભુલીને ભાન અંતરનું, બની નિર્લજ બલિચારી;
હવે પસ્તાઉ છુ આજે, દશા હા ? શી થશે મારી.

(શાન્તિ)

પોતાના કપાળ પર હાથ પછાડી ભુરખાવાળી બ્રહ્મા બોલી, હાય ? શું આ દશા ? આવાં હાલ ? આ કારાગરની કોટડીમાં તરફડીને દિવસ મહત્વા પડશે ? હાય ? શું પાપનું પરિણામ આવું ભાગંકર ત્રાસદાયક હોય છે, તેવી બે પ્રથમથી મને ખબર હોત ના હું કદાપી કાળે પાપકર્મ ન કરત, પણ હવે પાછળથી શુદ્ધિમાં આવેથી શો ઉપાય ? રાંડયા પછીનું ડહાપણ શા કામનું ? પાણી વહી ગયા પછી પાળ શા કામની ? અને પાપ કર્યા પછી પશ્ચાતાપ શા કામનો ? થવાનું હતું તે થઈ ગયું હવે શો ઉપાય ? આ પશ્ચાતાપની ભયંકર આગ હવે મારાથી મહત્ત નથી થઈ શકતી, આવી દુઃખમય સ્થિતિમાં તો જીવવા કરતાં આત્મહત્યા મરી મરવું તે વધારે સારું ? આટલા દિવસ હું મારા શરીર સૌંદર્યને માર્કે સર્વસ્વ સમજતી હતી પણ તે સૌંદર્યના લીધેજ મારી આ દશા થઈ, પરપુરુષના પ્યારમાં પડી, બલિચારી બની કારાગરમાં કેદ બની, આજરે નર્કવાસ ભોગવવો પડશે તે બધું આ સૌંદર્યના લીધેજ ? આ કાળસિંહ પણ મારા સૌંદર્ય પર દિવાનો બન્યો હતો માટે આજ હું મારા આ સૌંદર્ય પર વેરવાળી મારા પાપી જીવનનો અંત આણું છું. ઝોમ કહી તે ભુરખાવાળી બ્રહ્માએ પોતાની કમરમાં છુપાવેલી કટારને બહાર ખેંચી કાઢી પોતાના હાથેજ પોતાનું નાક કાપી નાંખ્યું તાત્ત અને હોહ પર પણ એ ચાર ઝટકા મારી આખું મોં છુદી નાંખી

લોહી લુદાણ કરી નાંખ્યું અને પોતાના બન્ને સ્તન કટારીથી કાપી નાંખી કાળસિંદના ખોળામાં નાખી ગુસ્સાપૂર્વક કહ્યું.

કાળસિંદ ? કાળસિંદ ? ઓ વિષયલંપટ નીચ કુતરા ? લે જોઇ લે આ માંડે સૌંદર્ય ? ઓ પાપાત્મા ? આ મારા સૌંદર્યના લીધેજ તું મારી સાથે પ્યારમાં પડ્યો હતો, તો પાપી જો ? જો ? આ માંડે સૌંદર્ય જો ? કે આ સૌંદર્ય કેવું લાગે છે ?

બસ કર ? ઓ પિશાચણી ? હવે બસ કર ? કરેલા પાપ કર્મનું પરિણામ આવુજ હોવું જોઇએ ?

કરેલા કર્મનો ખદલો, મળે છે આ ભવે જગમાં;

કરેલાં પુણ્ય પાપોનો, મળે ઈન્સાફ આ જગમાં;

સ્વર્ગને નકં છે જગમાં, મળે છે ન્યાય અહીંનો અહીં;

કરેલા કર્મનો ફગનો, મળે છે સ્વાદ અહીંનો અહીં.

(શાન્તિ)

ઓ દુષ્ટા ? જેમ તેં તારા સૌંદર્ય પર વેર વાળ્યું તેવીજ રીતે હું પણ મારી આ આંખો પર વેર વાળું છું. મારી આ ઝેરી આંખોએજ મારી આ દુઃશા કરી મને બિચારી બનાવ્યો છે તારો અત્યારનો આવો કદરૂપ ચહેરો જો પ્રથમ હોત તો આ આંખો વિકારવશ બની તારા રૂપમાં ફમાઇ ન હોત ? માટે જિલ્લમંગળની માફક પ્રથમ આ ઝેરી આંખોને દુર કરી આ વિખારી અંતઃકરણ નષ્ટ કરી, કરેલા પાપકર્મોનો પશ્ચાતાપ કરી, આ દુનિયામાંથી સદાને માટે રમ લઇ કરેલાં ભયંકર પાપકર્મોનો જવાબ આપવા હું કોરતારની કચેરીમાં હાજર થઇશ એમ બોલી કાળસિંહે તે બચાના હાથમાંથી કટાર ખૂંચતી પોતાની બન્ને આંખોમાં ખોસી દીધી અને તે સાથેજ ધડધડાટ કરતી લોહીની ધારાએ આંખમાંથી છુટી

બસ ? અંધારું ? ઘેર અંધારું ? ચારે બાજુ અંધારું ? કરેલા

પાપકર્મનું પરિણામ આવીજ રીતે ભોગવવું જોઈએ એમ બોલતો
કાળસિંહ ભયંકર વેદનાથી મૂર્છા ખાઈ જમીન પર પટકાઈ પડ્યો.

તેના પડ્યા પછી તરતજ ધુરખાવાળી બલાએ પોતાનું લોહીથી
ખરડાએલું મુખ ધુરખાથો છુપાવી પોતાના પેટમાં કટાર ભોંકી આત્મ
હત્યા કરી પોતાના પાપી જીવનનો અંત આણ્યો.

પ્રકરણ ૧૮ મું.

પાપનો પશ્ચાતાપ

હાપસ્તાવો વિપુલ ઝરછું, સ્વર્ગથી ઉતરું છું;

પાપી તેમાં ડુબકી દઇને, પુણ્યશાળી બને છું.

(કલાપી.)

બીજે દીવસે પ્રાતઃકાળમાં રાજમહેલના વિશાળ દિવાનખાનામાં
દરબાર ભગ્વામાં આવ્યો. આજના દરબારમાં સર્વે કોઇને આવવાની
મહારાજાએ પરવાનગી આપેલી હોવાથી અસંખ્ય મનુષ્યો દરબારમાં
કાળસિંહને જોવા સારૂ ભરાયાં હતાં બાયાતો, સરદારો, અમલદારો,
અને શ્રીમંત શેઠીયાઓ પોતપોતાના આસનપર બેસી ગયા હતા.
આખા દરબારમાં અસંખ્ય માણસોની મેદની ભરાઈ હતી. ફક્ત
મહારાજાની આવવાની રાહ જોવાઈ રહી હતી. તેવામાં તરતજ ચોપદારે
નેકી પોકારી અને મહારાજા શરસિંહે તથા રાજકુમાર ચંદ્રમિંહે દર-
બારમાં પ્રવેશ કર્યો. દરબારી મંડળે ઉભા થઈ મહારાજાને નમન
કરી માન આપ્યું. અને મહારાજા તથા રાજકુમાર પોતપોતાના
આસન પર બિરાજ્યા. આખી સભામાં શાન્તિ પથરાઈ ગઈ થોડીકવાર
પછી મહારાજાએ પકડાએલા બંને કેદીઓને દરબારમાં હાજર કરવા
સેવકને હુકમ કર્યો. અને થોડીકવારમાં કેદી કાળસિંહને નગ્ન તરવારોના
પહેરા હેઠળ સભામાં લાવી મહારાજા સમક્ષ રજુ કર્યો આંખે અંધ

અનેલો, અને લોહીથી ખરડાએલો કાળસિંહ ગરીબ ગાય જેવો રૂંદ
અતી નીચું મોં રાખી સભા વચ્ચે ઉભો રહ્યો. આખી સભા કાળસિંહને
અંધ અનેલો જેમ સ્તબ્ધ અતી ગઇ. તેવામાં તરતજ મદારાગળએ
કાળસિંહને પૂછ્યું.

કાળસિંહ ? કાળસિંહ ? એા નીમકહરામ નીચ શયતાન મોત્ર ?
તારી જોડીદાર પેલી ધુરખાવાવાળી બલા જેમાં રાત્રી શાંતી મરણ
પામી. અને તું રાતોરાતમાં આંધળો શાથી અતી ગયો. આલ જલ્દી
જવાબ આપ :

અજ્ઞતા ? મને જે શિક્ષા કરવી હોય તે ખુશીથી કરો ? હું
મારાં કરેલાં ભયંકર પાપકર્મોના બદલો ભોગવવા આ પળે તૈયાર છું.
મારાં કૃત્ય ઘણાંજ ભયંકર અને નીચ છે. હું એક નરપિશાચ છું.
માટે મને મારાં કરેલાં પાપકર્મોના બદલો અવશ્ય મળવો જાઇએ.
મારી આંખો મેં મારી જાતેજ ફોડી નાંખી છે. ધરણ કે તે જેરી
આંખોના વિદારથીજ હું આટલી બધી અવાગતીએ પહોંચ્યો તેથીજ
તે આંખોને મેં મારા હાથેજ દૂર કરી છે. મદારાગળ ? હું એક વિશ્વાસ-
ઘાતી, નીમકહરામી, બિચારી, અને નિર્દય ખૂતી, એક નરપિશાચ
છું. ગમે તેવી બારેમાં બારે આકરી શિક્ષા સહન કરવા હું તૈયાર
છું. માટે આપને યોગ્ય લાગે તેવી કંઠણ શિક્ષા મને કરો ? ધુરખાવાળી
બલા તેના કરેલા પાપકર્મોના પશ્ચાતાપ કરી પોતાના હાથે આત્મહત્યા
કરી મરણ પામી છે. અને મેં મારી જાતેજ આંખો ફોડી મારા
પાપકર્મોનું પ્રાયશ્ચિત્ત કર્યું છે.

પણ કાળસિંહ ? એ બેદી ધુરખાવાળી બલા કોણ છે ? અો
આ બલો ભયંકર બેદ શું છે ? તે હવે સ્પષ્ટ રીતે જણાવ કે તારી
આ ભયંકર પ્રપંચ આજમાં શું બેદ છુપાયો છે. મદારાગળએ કહ્યું.

અજ્ઞતા ? હવે હું માની સાચે સાચી હકીકત આપને જણાવું છું.
કમકે મારું મૃત્યુ મારી મમ્મણ ઉભું છે. મારાં કરેલાં ભયંકર પાપકર્મો

મને સતાવી રહ્યાં છે હું હવે આ દુનિયામાં બસ એ વહીનોજ મેમાન છું. અમદાતા એ ભુરખાવાળી બહા બીજી કાંઈ નહીં પણ આપની રાણી ચંદ્રભાગા છે.

હું શું ચંદ્રભાગા? એ તો મરણ પામી, ચંદ્રભાગા જીવની ક્યાંથી? બોલ બોલ? ઓ પાપાત્મા? આ બધો શું ભેદ છે?

મહારાજાએ એકા એક ચમકીને ગુસ્સાપૂર્વક કહ્યું અને આખી મહા પળ ચંદ્રભાગા જીવતી હોવાનું સાંભળી સ્તબ્ધ બની ગઈ.

શું કહું મહારાજા? મને પાપીને રાજ્ય ગાદી મેળવવાની દુઃખદિ કિત્તવ થએલી હોવાથી હું રાણી ચંદ્રભાગાની સાથે પ્યારમાં પડ્યો તેને મારા પક્ષમાં લઈ મેં અનેક બગ કર પાપકર્મો કરવા માંડ્યા. અને બાંધર પ્રપંચ રચી રાણી મરણ પામી છે તેમ જણાવ્યું. અને નદી કિનારે રમશાનમાં રાણીની ચિત્તા નીચે એક ભોંયડે બનાવી તે વાટે રાણીને લઈ તેની મદદથી મેં મહાકાળીના મદીરના બેદી ભોંયરા વાટે રાજમહેલમાં મધ્ય રાત્રિએ પ્રવેશ કરી સતી શારદાનું હરણ કર્યું. અને તેને બેદી ભોંયરામાં ફેદ કરી મેં સતીને સતારી હવે મારા કરેલા અનદદ પાપકર્મનો બહલો મને આજ મળવો જોઈએ હું ગોદ ખૂલી, વિશ્વાસઘાતી, બલિયારી, નીમકદરામ નરપિશાય છું. આ દુનિયામાં હવે વધારે વખત જીવવા કરતાં મારા પાપી જીવનનો જલદી અંત આણવો તે મને વધારે સારું લાગે છે એમ બોલી કાળસિંહે છુપાવેલી કટાર બહાર ખેંચી તરતજ પોતાના પેટમાં જોમખંધ ખોસી દીધી અને તે સાથેજ તે નિર્જીવ બની જમીન પર પડકાઈ પડ્યો. આખી રાજસભા અને મહારાજા એકા એક આશ્ચર્ય ચકિત બની ગયા. છેવટે રાણી ચંદ્રભાગા અને કળાસિંહના શયને અગ્નિ સંસ્કાર કરવામાં આવ્યો પાપીઓને પાપકર્મનો બહલો મળી ચૂક્યો અને આખરે સત્યનો જય થયો.

છેવટમાં મહારાજાએ રામસિંહને અત્યંત ધન્યવાદ આપતાં કહ્યું.

ધન્ય છે ? રામસિંહ ? તારા મિત્ર પ્રેમને સદસ્તવાર ધન્ય છે ?

આ દુનિયામાં મિત્ર તરીકેનું જે જે શ્રેષ્ઠ માન છે, તે તેં કરી બતાવ્યું. નિષ્કપટ અને નિઃસ્વાર્થ વૃત્તિનો સાચા અને શુદ્ધ હૃદયના મિત્ર પ્રેમ જેટલો શ્રેષ્ઠ પ્રેમ સમસ્ત સંસારમાં બીજો એક પણ નથી તે ક્યન તેં સત્ય કરી બતાવ્યું એક મિત્ર તરીકે માના પુત્ર તથા પુત્ર વધુનો ગ્રાણી બચાવવાની ખાતર તેં તારા પિતાના પાપકર્મ પ્રકાશમાં આણ્યાં ધન્ય છે ? તારા જેવા મિત્રોને સદસ્તવાર ધન્ય છે ? તારા આ કરેલા મહાન ઉપકારના બદલામાં હું તને તારા પિતાની સેનાપતિની જગા તથા દસ ગામ તને બક્ષિસમાં આપું છું અને આજથી મારા ચંદ્રના જેવો એક બીજો પુત્ર હું તને સમજું છું. આખા દરબારમાં હર્ષનાદ થયો. અને સર્વે કાષ્ઠ મહારાજને અત્યંત ધન્યવાદ આપવા લાગ્યાં

x

x

x

છેવટે અનેક દુઃખો ધીરજથી સહન કરી પ્રેમ પાંત્રાનું પરસ્પર મિલન થયું. પાપાત્માઓને કરેલા પાપકર્મોનું કળ મળી ચૂક્યું સાચાં અને શુદ્ધ હૃદયના પ્રેમીઓ સંસારને સ્વર્ગસમ બનાવી પોતાના જીવનના અણુમોલા દિવસ આનંદમાં નિર્ગમન કરવા લાગ્યાં. ચંદ્રસિંહ સતી શારદાના સતીત્વની મુક્તકંઠે પ્રશંસા કરવા લાગ્યો અને શારદા સ્વામિના ચરણમાં પડી તેને પ્રેમપૂર્વક ભેટી, ચંદ્રસિંહે તેને ગાઢ આશિર્વાદ આપી જાતી સરસી દેખાવી એક ચુંબન કર્યું. બન્ને પ્રેમીઓ પરસ્પર ભેટયાં, મળ્યાં, અને પ્રેમાનંદમાં લીન બન્યાં, ધન્ય છે ! આવા સાચા હૃદયના શુદ્ધ પ્રેમને ? પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા આવો શુદ્ધ દિવ્ય પ્રેમ દરેક ભારતવાસી દંપતિના હૃદયમાં પ્રકટ કરો એજ અંતની અભિલાષા.

સમાપ્ત.

તૈયાર છે ? તાકીદે મંગાવો ? ? ફક્ત થોડીજ નકલો શીલીક છે ?
ઝાંઝી અવાજે વખણાએલું તદ્દન નવુંજ પુસ્તક.

મધુકાન્તા

યાને

મેવાડની સિંહણ.

આ પુસ્તકમાં રણધેલી
રજપુત રમણીયોની રણ-
મંત્રામમાં અપૂર્વ બહાદુરી
વાંચી તમે બે ઘડી આશ્ચર્ય
પામી જશો. હાલ જનના
ખાનાની જેઠમાં સડી
સુંદરીયોને પ્રથમની માફક
યોગ્ય કેળવણી આપવામાં
આવેતો નિર્માદ્ય ગણાતી
નારી જનની આદર્શ દેવીઓ
બની શકે, અને તેમનાથીજ
વીર રત્નો ઉત્પન્ન થઈ,
આખા દેશનો ઉદ્ધાર કરી
શકે, તેમાં જરાપણ શક
નથી તેવું અત્યંત સુખોત્ક
માતા, બેન, અને સ્ત્રીયોને

ખાસ વંચાવવા લાયક અતિ ઉત્તમ પુસ્તક હોવા છતાં તેની કિંમત
ફક્ત બાર આનાજ છે ટપાલ ખર્ચ બુદ્ધ. માટે તાકીદે મંગાવો.

મળવાનું ઠેકાણું—કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળા.

કાલુપુર રોડ—અમદાવાદ.

વીસમી સદીની

નવીન શોધ

સંગ્રહણી (ગણતી) માટે અમૃતમય ઉપાય

પ્રતિષ્ઠિત અને વિદ્વાન વૈદ્ય ડાક્ટરોની દવા ખાઈ કંટાળેલા, સંગ્રહણી (ગણતી) મુંઝવેના ઝાડા, અતિ સાર અને આંતરડાના ક્ષયથી પીડાતા નિરાશાજનક દર્દીને આશિર્વાદરૂપ થઈ પડેલી આલીસ વરસના અનુભવની રામબાણુ દવા માટે રૂબરૂ મલો યા સવાલખત્રક મળાવો.

અમારું ખાલાનંદ ગરબાઓને રૂઢપુદ આનંદી અને સુંદર બનાવે છે. કીંમત રૂ. ૦-૧૨-૦ પાસ્ટેજ જુદું.

તા. ૬, તથા દરેક રોગની રામબાણુ દવાઓની સલાહ અમારે ત્યાંથી મળશે.

પત્ર વ્યવહાર નીચેના સરનામે કરવો.—

માણુસાવાળા માસ્તર કે. જી. પટેલ એન્ડ સન્સ

સ્પ્ર સ્પેન્ડીઆલીસ્ટ

કાલુપુર ડાંડીગરાની પોળ, તંજુરાગરાની ખડકી માં

ધર નં. ૩૫૬—અમદાવાદ.

એકે અવાજે વખણાયેલા વાર્તાના પુસ્તકો.

કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળાના પુસ્તકાલયમાં
પોતાના છપાવી પ્રસિદ્ધ કરેલામાંથી થોડા પુસ્તકોનું

સુચીપત્ર.

દુઃખી દંપતી યાને વીશુદ્ધ પ્રેમનો વીજય	૧-૮-૦
મધુકાન્તા યાને મેવાડની સીંહણ...	૦-૧૨-૦
સમીયાણાનો બહાદુર કસોટી...	૦-૧૨-૦
વીર વિજયસીંહ અને વીજયા કુમારી...	૦-૮-૦
નટવર યાને ઝેરનો પ્યાલો...	૦-૮-૦
ઈશકે અંજલમ યાને માતનો પેગામ ભા. ૧ ભા.૦	૮-૦
ઈશકે અંજલમ યાને માતનો પેગામ ભા. ૨જો(પુરો)	૦-૮-૦
પવિત્ર પદ્મણી યાને સતિના વિજય...	૦-૮-૦
પવિત્ર લલિતા અને તરુણ થોગી...	૦-૮-૦
પુષ્પચંદ્ર અને લલીતા...	૦-૮-૦
મનહર-મેના...	૦-૮-૦
સુંદર-માણી...	૦-૮-૦
રસીક-મેના...	૦-૮-૦
વિરખાળા અને જીરખાવાળા બસા...	૦-૮-૦
નિર્દાપ બૂની...	૦-૮-૦

ઉપરના પુસ્તકો તથા બીજાં બધી જાતના પુસ્તકો દુબારે
ત્યાંથી રોકડી કાઢીને અગર વી પી થી મળશે દરેક પુસ્તકનું
ટપાલ ખર્ચ જુદું સમજવું. મળવાનું કેકાણું,

કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળા.

રાણપુર રોડ-અમદાવાદ.

વાંચો !

આજેજ મંગાવી!!

વાંચો

સતરમી મદીનુ તોફાન

ફક્ત થોડી નકલો શીલીકમાં રહી છે માટે તાકીદ

મંગાવો જુલમી રાજસત્તાના જુલમી કાયદાનો

જડમુળથી નાશ કરનાર ભારત માતાના

વીર પુત્ર અને સાચા સ્વદેશી ભક્ત

સમીયાણાનો

ખડાદુર કલોજ

(ઐતીહાસીક નવલકથા.)

જે વાંચતા તમારા રૂવાં એકદમ ખડા થઈ જશે હૃદય કંપી ઉઠશે, તેવો ભયંકર રાક્ષસી અત્યાચાર, ભરતખંડ પર મોગલ અને હિંદુઓ પર ગુજરેલા અનહદ સીતમો અને હિંદુ ખાળાઓના લગ્ન વળને તેમના જોર જુલમથી શિયળ લુટવાને જુલમી સત્તાનો રાક્ષસી જુલમી કાયદો, તે કાયદાને જડમુળથી ઉખેડી નાંખી મોગલ સલ્તનતને હાંકવનાર મહાન પરાક્રમી વીરનર કલાજના અપુર્વ પરાક્રમે આજેજ મંગાવી વાંચો તેની કીમત ફક્ત ખાર આનાજ છે, ટપાલ ખરચ જુદું.

મળવાનું કેકાણું.— કેશવલાલ મગનલાલ દુધવાળા.

કાવૃપુર રોડ, —અમદાવાદ.

